

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	celo leto	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
celo leto	celo leto	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5-50	1-90	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svoje izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna petletna vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Za pismena naročila brez isodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	
za Nemčijo:	celo leto	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	3-00	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Za kugo in kolero. — Zakon proti epidemijam. — Poslanec Ravnihar za tobačne paznike in delovodje. — Uradniške aktivitetne doklade. — Hohenburgerjeva justica in Schwarza policija. — Profesorska pragmatika.

Dunaj, 30. januarja.

Zbornica ni mogla danes odpraviti predloge o kužnih boleznih. Reakcionarna koalicija, ki nima smisla za samostojno delovanje, da je Avstrija edina evropska država brez epidemijskega zakona, je s svojo glasovalno taktiko onemogočila, da bi se bilo izvršilo tretje branje predloge in s tem tudi nje skorajšnje odobrenje v gosposki zbornici. Poljaki in Rusi, krščanski socialci z dežele in slovenski klerikalci so bili dovolj močni, da so preprečili dvotretinjsko večino, ki je za nujnost tretjega branja potrebna.

Zmaga seveda to ni nikaka, je le stroga nagajivost, ki se kaj malo glema z drugimi alurami teh strank. Prvotni namen se je tej koaliciji pa vendarle ponesrečil. Po posl. Wróbla so stali predlog, da se naj zakon ne enkrat izroči sanitetnemu odseku, — pa so propadli. Kako frivolna je bila ta igra, kaže baš dejstvo, da so nekatere zbirke poslancev iz te reakcionarne koalicije naravnost žegnali sodelovati, resp. so se naravnost uprli. Tako je od slovenskih klerikalcev glasoval dr. Krek v smislu skorajšnje uzakonitve predloge.

Pomen avstrijskega kužnega zakona se ne da dovolj oceniti: on organizira preprečevanje in zatiranje kužnih boleznih, uvaja v javno zdravstveno službo sistem, in določa uspešna sredstva. Predloga morda ne ustreza vsem zahtevam moderne zdravilstva, toda pomisliti je treba, da je sama sad kompromisa in da se je morala izogniti marsikateri nasprotitvi. Kmečki zastopniki kmečkih občin so se bali, da bi kužni zakon nalagal občinam po deli prevelika bremena, zagovorniki interesov male trgovine in obrti so ugovarjali določbam, ki bi zahtevale v boju proti epidemijam prevelike

osebne žrtve. Zato je bila predloga, ki se je nahajala že enkrat v drugem branju v plenumu, vrnjena odseku in ta jo je baš v onih točkah predelal, tako da je smelo referentovo poročilo upravičeno trditi: novi epidemijski zakon ne bo zahteval od nikogar večjih žrtv, kakor je to v splošnem socialno - zdravstvenem oziru neobhodno potrebno.

Zakon temelji na principu, da je uspešen boj proti kužnim boleznim mogoč le, ako se strogo določi in izvede dolžnost naznaniti kompetentni oblasti vsak slučaj, v katerem obstaja sum, da gre za eno izmed kužnih boleznih, ki so navedene v zakonu. Takih kužnih boleznih je 17 in sicer škrlatica, difterija, več vrst legarija, disenterija, epidemično otrpljenje tilnika (meningitis), otročnica, koe, azijska kolera, kuga, gobavost (lepra), trahom, žolta mrzlica, vrančni prisa, smrkvost, steklina in še tudi druge kužne bolezni, čim se označijo navedenim potom, da podlegajo ovadbi. Ovadbi je ne le posamezne slučaje kužne bolezni, ali po isti povzročene smrti, temveč tudi one slučaje, o katerih je mogoče sumiti, da so epidemični.

Dolžnosti ovadbe so podvrženi po vrsti zdravnik, babica, streljaji, hišni oče, učitelj, lastnik stanovanja, gostilničarji in hotelirji, hišni posestniki, v nekaterih slučajih živino-zdravniki, končno mlinski ogledi.

Ovadbjo je podati občinskemu predstojniku, ki jo sporoči politični oblasti v nadaljnje ravnanje. Oblasti so obvezane takoj ukreniti vse kar je primerno, da se epidemija omeji in uspešno zatire. Taka sredstva so izločena bolnikov, ki se sme event. izvršiti nasilnim potom, desinfekcija stanovanj, omejitve oziroma prepoved uporabe vodovodov in vodnjakov omejitve prometa z živili, zapiranje in zapečatenje stanovanj, prepoved procesij in shodov ter sploh zborovanj, nadziranje gotovih oseb, prepoved krošnjarstva, v izjemnih slučajih zapiranje obrtnih podjetij oziroma omejitve njihovega obrata, izrazneje stanovanj, omejitve osebnega prometa in prometa z hlago in t.d.

Za zatiranje epidemij imajo skrbeti v prvi vrsti občinski in distriktni zdravniki, ako pa se je epidemija nevarno in silno razširila, po-

tem je nastaviti posebne epidemijske zdravnike.

Dolžnost ovadbe je kazensko sankcionirana, zbornica pa je tozadevne prvotne določbe znižala ter vpostavila precej nizke kazni, ki se gibajo v mejah do 300 K oziroma 14 dni zavora.

Obema ugovoroma, da oškoduje novi zakon materialno itak slabo stoječe občine na kmetih in nalaga s svojim rigoroznimi desinfekcijnimi in izolacijskimi določbami baš revnejšim slojem silna bremena, se je predloga spretno izognila. Ona zahteva sicer od občin energično sodelovanje ter statuirala zlasti njih dolžnost, da pravočasno skrbijo za transportna in desinfekcijska sredstva ter pripravijo primerne izolacijske prostore (bolnišnice, barake), toda zaeno določa predloga, da mora država prispevati za te stroške s primernimi zneski, ki dosežejo vsaj polovico fak-tičnih stroškov.

Novi zakon bo dal oblastem tudi pravico, da izpraznijo stanovanja in v izrednih slučajih zapro obrtna podjetja — toda statuirala tudi, da so potrebne osebe upravičene zahtevati na javne stroške primerna druga stanovanja in hrano oziroma podpore in odškodnine. Država je torej prevzela velik del bremen, ki bodo rezultirala iz novega zakona, zato pa si je lahko svesta, da se bo v bodoče uspešneje lahko borila proti sovražniku — epidemiji. Upati je, da bo zakon skoraj tudi v gosposki zbornici sprejet in uveljavljen.

Soglasno in navzlic ponovljenemu »protestu« vlade je odobrila zbornica danes poročilo o zboljšanju položaja paznikov in delovodij v tobačnih tovarnah. Naziranje med poslanci je v tej zadevi tako enotno, da so se vpisivali med kontra - govornike baš najbolj goreči zagovorniki te kategorije državnih uslužbencev. Poslanec dr. Ravnihar je bil izvoljen za generalnega govornika proti, da baš v tej lastnosti tem ostrejši podudari upravičenost v odsekovem poročilu priporočenih določb. Posebno toplo se je posl. Ravnihar zavzel za 35letno službeno dobo tobačnih delovodij. Velika krivica in inkongruenca leži v tem, da imajo podrejeni delav-

ci 35letno službo, med tem ko mora služiti delovodja 40 let. Nesmisel te določbe pa je posebno očividno, ako pomislimo, da služni paznik, katerega se šteje v kategorijo delavcev 35 let, ako pa vsled svoje zmožnosti in pridnosti avanzira za delovodjo — mora služiti 40 let! Ugoditi upravičnim zahtevam te kategorije ne zahteva skoraj nikakih žrtv, državna blagajna bi morala v celem izplačati približno 296.000 K — zares siromašna vsota, ako jo primerjamo z velikanskim 190 milijonskim dobičkom tobačne režije.

Govornik priporoča končno tobačni režiji naj ugodi tudi ostalim, še neizpolnjenim željam tobačnega delavstva, kakor so formulirane v posebnih spomenici, v i so jo prizadeji že lani tobačni režiji predložili. (Živahna pohvala.)

Po prvem čitanju nekaterih vladnih predlog, ki smo jih že včeraj našli se je zbornica odgodila do 10. februarja. Predlog, da se naj vrši jutri še ena seja, v kateri naj zbornica reši tretje branje epidemijskega zakona je propadel.

V razpravi se nahaja sedaj tudi nujni predlog mladočeskega kluba, ki ga utemeljuje poslanec Tobolka, da se opuste aktivitetne doklade, zato pa za uradnike in slugo določijo primerne stanarine.

O interpelacijah, ki jih je danes vložil poslanec dr. Ravnihar, smo že brzojavno na kratko poročali. V naslednjem naj sledi nekoliko obširnejša vsebina.

Interpelacija na justičnega ministra omenja dva slučaja pri okr. sodiščih v Celju in v Ormožu, ko sodnik vzel zahtevi ni hotel sestaviti slovenskega zapisnika, češ, da je stranka večša nemškega jezika. Nemški sodniki pri tem namenoma napačno tolmačijo znano ministerialno naredbi, ki določuje, da je s slovenskim strankam, ki znajo samo slovensko, pisati zapisnik v slovenskem jeziku. Iz teh besed sklepajo nekateri sodniki čisto neopravičeno, da se takrat, kadar slovenske stranke nem-

ško razumejo, slovenski zapisniki delati ne smejo. — Dalje omenja interpelacija nezakonito tolmačenje takozvanega in via facti uvedenega notranjega nemškega jezika pri okr. sodišču v Ljubljani. — Pri objavljanju oporok se je doslej klavzula o objavljanju oporok vedno glasila v jeziku oporoke same. Po najnovejši praksi mora biti ta klavzula v nemškem jeziku, češ, da je »objavljenje«, »razglasitev« oporoke interna zadeva, torej »kundgemacht«.

Interpelacija na ministra za notranje zadeve radi imenovanj pri ljubljanski policijski direkciji podudarija, da smatra prebivalstvo, ki je zanje ustanovljeno ravateljstvo in ki tvori komaj 2% nemškega prebivalstva, imenovanje uradnikov nemške narodnosti na vodilna mesta, vzlic temu, da so na razpolago uradniki slovenske narodnosti, kot žalitev in brskiranje. Očividno je, da so pri tem imenovanju politični motivi igrali svojo vlogo. Interpelacija zahteva, da se pri nastavljanju uradnikov pri deželni vladi kranjski ozira na narodnost prebivalstva, ki je po pretežni večini slovenska.

Zanimivo in ostro kritiko razmer pri upravi avstrijskega Lloydja podaja interpelacija poslanca Mandića, katero je ta vložil v včerajšnji seji.

Odsek za državne nastavitve dobi skoraj novo gradivo. Vlada je danes sporočila nekaterim poslanecem vsebino službene pragmatike za državne učitelje in profesorje, ki jo skoraj predložil v zbornici. Predloga je v bistvu prirejena po splošni pragmatiki in bo veljala za profesorje, suplente in asistente. Poskusni trienji je odpravljen, suplent, ki je služil dve leti, ne sme biti več odpuščen. Za profesorje je statuirano časovno napredovanje. Določba o kvalifikaciji, omejitve kvalifikacijske svobode, disciplinarno postopanje so urejene podobno, kakor v splošni službeni pragmatiki.

Čas odmora, ki si ga je določil plenum zbornice, bo »posvečen« finančnemu odseku, katerega posvetovanja o finančnem načrtu so stopila v odločilen stadij.

LISTEK.

Skrivnost hiše št. 47.

Roman.

Angleški spisal J. Storer Clouston.

(Dalje.)

»Koliko znaša nagrada?« je šušljal gospod Morris.

»Dvesto funtov,« je šušljal gospod Jephson.

Ker sta sicer veličanstveno mirno stala pri vratih, je ena izmed množestvinskih prodajalk kmalu zapazila, da sta danes zelo razburjena in da se neprestano nekaj pomenkujeta. Njeno začudenje je postalo še večje, ko je zapazila, da se neprestano nagnjo ozirata in potem nekako primerljivo gledata na tiskan listek. Kaj čuda, da se je kolikor mogoče obrnila v stran, čim je zapazila, da jo ogledujeta.

Vsaka krepot ima svoje senčnate strani. Gospod Morris in gospod Jephson, sta bila tako vrla kavalirja, da nikakor nista mogla biti ob enem tudi dobra detektiva. Dosti prej, nego sta se prepričala, da je prodajalka identična z osebo, fotografirano na letaku, še predno sta se zedinila, kakor korake bi bilo treba storiti, je bilo mlado dekle že na jasnem o svojem položaju. Ko sta se gospoda približala mizi, kjer je bilo prodajalki odločeno mesto, mladega dekleta že ni bilo več tam.

»Kje je pa gospodična Woolcombe?« je s kraljevskim glasom vprašal gospod Morris.

»Ni ji treba povedati, da sva z njo vprašala,« je dostojanstveno odgovoril gospod Jephson; »recite ji samo, naj pride malo sem.«

Minilo je pet minut; minilo je deset minut; minilo je četrta ure — gospodična Woolcombe se ni prikazala. Notranja razburjenost obeh imenitnih gospodov je postala brezmejna, ko sta končno izvedela, da je gospodična Woolcombe kar naenkrat zapustila prodajalno in izginila.

»Zdaj je popolnoma gotovo, da je to bila ona,« sta rekla soglasno.

Tisto popoldne je več odličnih odjemalk z začudenjem zapazilo, s kako grobno žalostjo sta gospod Morris in gospod Jephson odpirajoč vrata zastokala:

»Tu, milostljiva, prosim.«

V mraku tistega dne, ko so začeli vžigati cestne svetilke, je v Maida, Vale izstopilo mlado dekle iz omnibusa in krenilo v okraj St. Johna gozd.

Bilo je to vitko, lepo dekle, oblečeno preprosto, a okusno. Žal, da lepega obrazka ni bilo dobro videti, ker ga je zakrival gost pajčolan. Deževalo je močno; dekle je imelo odprt dežnik in je šlo naravnost v ulico Hiacint. Trajni močni dež je bil že pregнал skoro vse občinstvo, zbrano poprej pred hišo št. 47.; ostalo je samo nekaj entuzijastov, katerim so bile senzacije za življenje tako potrebne, kakor njihovim slabijim rojakom pivo.

A tudi ta maloštevilna množica je oplašila mlado dekle, ki se je ustavilo in nekaj trenutkov ni vedelo, ali

naj gre naprej ali naj se vrne. Naposled pa se je dekle odločilo in je šlo s krepkimi koraki natavnos proti hiši št. 47. Zbrano žensko je to zadovoljstvom zapazilo in si je reklo: torej vendar nismo zaman čakale.

Redar je gospodično peljal v knjižnico. Ko so se odprla vrata, je Feliks Chapel nervozno planil s svojega stola, a se je takoj zopet pomiril, čim je spoznal, da stoji pred njim ženska. Ponudil ji je stol in vpludno vprašal, kaj želi, a ker se dama ni vsedla, mu je takoj zopet težko pri srcu.

»S čim vam morem postreči?« je vprašal še enkrat nekako tiho in glas se mu je tresel.

»Ah! Torej ste to vendar vi! To je vaš glas! Namaskaradili ste se tako izvrstno, da sem že mislila, da sem se zmotila.«

Feliks se je moral opreti ob peč, da se je vzdržal na nogah.

»Kdo pa ste?« je zaklical.

Namesto, da bi bila gospodična odgovorila, je dvignila pajčolan.

»Eva Wilson,« je rekla, a tako tiho, kakor bi se bal, da ga je slišati skozi zidove.

»Prosim vas, gospod Molyneux,« je rekla hitro in odločno »povejte mi vendar, kaj vse to pomeni? Kje je milostiva? Zakaj puščate ljudi v zmoti, da je izginila? Kaj naj pomeni ta skrivnost? Zdi se mi, kakor bi se mi sanjalo...«

»Da, da, strašne sanje,« je klavirno potrdil Molyneux.

»Zakaj pa ne naredite temu konec? Zakaj ste sploh, kaj takega začeli?«

»Vse vam bom pojasnil, Eva,« je zavzdihnil.

Po njegovem obširnem pojasnilu je zaklicala Eva:

»To je vse prav in lepo za vas, toda — oprostite — kaj briga to mene? Kako pridem jaz do tega, da moram — preganjana — zapustiti službo za službo. Povsod me spoznajo za Evo Wilson — zdaj pa sem tega sita, da bi veljala za strašno hudodelko. Sicer mi je žal, gospod Molyneux, da morem vaše načrte prekrižati, a tako nikakor ne gre naprej.«

»Saj imate prav, ljubo dete,« je rekel Molyneux presrečno. »Tudi jaz sem v tem kratkem času zadobil tako žalostno slavo, da me bo celo življenje preganjala in tudi razburjenja, ki sem jih doživel, bom čutil celo življenje. A kaj naj storim? Moja žena se je za ta načrt zavzela z velikim navdušenjem; njena odločnost, njena energija je v teh razmerah občudovanja vredna in jaz bi jo strahovito razočaral, če bi jo prisilil, da se prežgodaj vrne med žive...«

»Kje pa je?« ga je prekinila Eva.

»Zaupno vam povem,« je šušljaj Molyneux, »da se je skrila v okraju Hammersmith...«

»Dajte mi njen natančni naslov; takoj jo poiščem.«

»Kaj hočete to res storiti, ljuba Eva? To je izvrstna misel!«

Z živahnostjo človeka, ki mu življenje zopet kaj lepega obeta, je Molyneux sedel za mizo in je začel pisati.

»Poočlašam vas, ljubo dete, da svojim prošnjam pridružite tudi mo-

je,« je rekel. »Spomnite mojo ženo tudi na to, da mi že več dni ni nič pisala in da čakam nestrno na poročilo o — o — o nekem obisku, ki ga je nameravala napraviti.«

Izročil je Evi popisani papir in ti rekel:

»Tu imate natančni naslov; moja žena se za ta čas imenuje gospa Lingen.«

»Rekla ji bom,« je dejala Eva odločno, »da mora takoj z resnico na dan, sicer pojdem na policijo.«

Gledal je za njo z velikim in resničnim občudovanjem.

»Res, zavajanja so vredni ljudje, ki tako jasno vedo, kaj hočejo,« je govoril sam sebi. »Taki ljudje spoznajo vse prej, kaj je prav, kakor taki, ki so nekaj let študirali na visoki šoli. Zakaj ni prišlo meni na misel, obiskati mojo ženo? Sicer pa upam, da bo kmalu vse pri kraju in da bo konec dober.«

Kaki dve uri pozneje je sedel pri gorki peči in si privoščil že dolgo pogrešano znanstveno čtivo — bral je najnovejši spis svojega prijatelja dr. Harbottla Smitha »O kameniti dobi o Asiriji«, ko je zopet Eva stopila pred njega.

»No, ljubo dete,« je vprašal s prijaznim nasmehom, »kake novice prinašate?«

»Gospod Molyneux,« je zaklicala mlado dekle, »vaša soproga je izginila.«

»Izginila?« je poravnjal ves prestrašen.

»Že tri dni se ni prikazala v hiši, kjer je stanovala in se zglasila kot gospa Lingen.«

(Dalje prihajajo.)

Obsodba nemške kulture. Nemški državni zbor.

Nemci se kaj radi bahajo s svojo kulturo, obenem pa zaničevalno govorijo o slovanskih narodih kot barbarjih. Toda kar dela pruska vlada z vrlim in kulturno visoko stoječim poljskim narodom, prav lahko primerjamo s počenjanjem Turkov v Makedoniji. Hakatizem pruske vlade je bil tako nasilen, tako nekulturen, da so se ga jeeli sramovati celo nekateri pošteni Nemci. In zgodilo se je, da je dobil državni kancelar Bethmann - Hollweg in z njim nemška vlada tako nezaupnico, kakršne zgovornost parlamenta skoraj ne pozna. Šlo je, kakor znano, za interpelacijo Poljakov glede razlaščenja poljskih posestev. In ker državni kancelar ni hotel odgovoriti na to interpelacijo, češ, da se interpelacija tiče izvrševanja pruskega zakona, vsled česar je to zadeva Pruske, je poljski poslanec Seyda predlagal: Dovoljenje za razlaščenje poljskega zemljiškega imetja v svrhu naseljevanja ne odgovarja nazorom državnega zbora. In obsodba, ki jo je slišala nasilna nemška vlada, je bila zaslužena — obenem pa sramotni pečat zanjo.

Socijalni demokrat Wendel je popmočno upravičeno izjavil, da gre za najbrutalnejšo uporabo najbrutalnejšega izjemnega zakona in za kršitev ustave. Končno je bil ta predlog, ki pomenja nezaupnico vladi, sprejet z 213 glasovi proti 97 glasovom, 43 poslancev ni glasovalo. Za predlog so glasovali: Poljaki, centum, socijalni demokratje, Welfi in Lotrinžani. Posledic iz nezaupnice seveda vlada ne bo izvajala, vendar pa pomenja zmanjšanje avtoritete vodilnega državnika. »Berliner Tageblatt«, ki je že pričakoval to nezaupnico, pravi: »Če bo centum hotel, utrpel gospod pl. Bethmann - Hollweg pri tej priliki uničujoč poraz... Še več! Državni zbor more z debato o interpelaciji združiti predlog, v katerem se pravi, da postopanje državnega kancelarja odgovarja, ali ne odgovarja naziranju državnega zbora. Seveda more pl. Bethmann - Hollweg preiti čez ta votum nezaupnice na dnevni red. Če državni zbor odprto pove svoje naziranje, ki je različno od naziranja državnega kancelarja, ni treba, da bi imelo to praktičnih posledic. Toda zmanjšanje avtoritete vodilnega državnika je vendarle spojeno s tem, če mu da tričetrtinska večina zbornice črno na belu, da njegova poljska politika ne odgovarja naziranju državne zbornice.«

Govori se, da bo vlada najbrže razpustila državni zbor, toda ne zaradi te nezaupnice, temveč zaradi konflikta, ki bo najbrže nastal pri vojni predlogi. Vlada bo namreč zelo težko dobila večino, ki bo glasovala za pokritje. Konservativci in najbrže tudi liberalne stranke bodo glasovale za vojne zahteve, vendar pa ti še ne tvorijo večine. In ker bodo socijalni demokratje glasovali proti vojnim zahtevam, tedaj bo vlada najbrže razpustila državni zbor. Vlada se namreč tolaži z upanjem, da bo lahko uporabila odklonitev vojnih zahtev kot učinkujočo volilno parolo proti socijalnim demokratom.

Med vojno in mirom.

Odgovor Turčije.

Porta je odgovorila na noto vesil. V zadnji uri jo je še popravila. Ob 11. dopoldne je namreč prišel veliki vezir k obmejnemu grofu Pallaviciniju in mu ustmeno sporočil vsebino note. Avstrijski veleposlanik je nasvetoval velikemu vezirju še nekaj izprememb, naker je veliki vezir odšel, na avstrijskem veleposlanstvu pa pustil svojega pobočnika. Ko je prišel opoldne zunanji minister na veleposlanstvo, da izroči odgovor Turčije, mu je sporočil pobočnik velikega vezirja, kaj sta se dogovorila veliki vezir in avstrijski veleposlanik, naker je notranji minister takoj odšel, ne da bi bil oddal noto. Veliki vezir Mahmud Šefket paša pa je med tem obiskal ruskega veleposlanika pl. Giersa. Nato se je sestal ministrski svet, ki je besedilo note izpremenil. Kakor poroča »Agence Havase«, je odgovor Turčije štiri pole dolg in pisan v zelo zmernih besedah. Porta obstoja na tem, da obdrži oni del Odrina, kjer se nahajajo sveti kralji muhlimanov, pripravljena pa je, odstopiti ves desni breg reke Marice. Glede Egejskih otokov želi Turčija obdržati iz strateških ozirlov one otoke, ki leže v bližini maloazijske obale. Turčija pa prepušča vesilam, da določijo režim, pod kateri naj pridejo ti otoki. Turčija vzame tudi na znanje obljubo vesil, da jo hočejo podpirati v njenem razvoju. Ob koncu se peča nota še enkrat z verskimi in historičnimi vzroki, ki jo sliho, da obdrži oni del Odrina, kjer se naha-

jajo sveti kralji za muhlimane, pripravljena pa je, podreti vse utrdbe. Vsekakor je presojati to turško noto za velik korak, vendar pa balkanske države s tej koncesiji niti razpravljati ne morejo. Še pred kratkim se je mislilo, da bo zavzela nova turška vlada popolnoma odklanjajoče stališče, sedaj pa se je vsaj toliko uklonila, da ponuja velik del odrinskega vilajeta. S tem je hotela nova turška vlada pokazati, da miru ne odklanja brezpogojno in verjetno je, da bi lahko dobili Bolgari še nekaj nadaljnjih teritorialnih koncesij, samo Odrina, brez katerega Bolgari ne morejo skleniti miru, ne. Glede Odrina predlaga Turčija, da naj tvori reka Tundža mejo, tako da ostane glavni del trdnjave turški, med tem ko bi prišel del predmestij s kolodvorom v bolgarske roke. Glede Egejskih otokov je Turčija tudi popustila ter zahteva samo čne štiri otoke, ki leže pred vodom v Dardanele in brez katerih bi bile Dardanele stalno ogrožene.

Korak vesil tedaj ni bil povsem brezuspešen, dasiravno ni prinesel onega, kar bi moral prinesiti in kar bi lahko tvorilo temelj za nadaljnja pogajanja med Balkansko zvezo in Turčijo.

Ko je sporočil zastopnik Reuterjevega urada dr. Danevu v Londonu vsebino note, se je dr. Danev izrazil sledeče:

V imenu vseh delegacij Balkanske zveze izjavljam, da odgovor Turčije ni tak, da bi mogel tvoriti podlago za nova pogajanja. Rekli smo, da mora Turčija odstopiti Odrin in Egejske otoke in če se to ne zgodi, se pogajanja ne bodo zopet pričela. Poleg tega mora predati Turčija Odrin in Egejske otoke predno se zopet prične sovražnost. Prvi strel izpremeni naše pogoje. Izjavljam decidirano, da je odgovor Turčije popolnoma nesprejemljiv.

Vesile bodo sedaj zopet poskušale groziti Balkanski zvezi, vsaj od ene skupine vesil je to pričakovati, toda volja Balkanske zveze je neomajna in le koraki v Carigradu bi mogli imeti uspeh. V tem oziru piše »Kölnische Zeitung« ter dolži balkanske države, da niso imele onega potrpljenja, kakor vesile. Malo časa je še, da si vesile premislijo, toda premišljevale so že poldrugi mesec in do sedaj še niso storile vsled samega premišljevanja ničesar pravega, marveč položaj le še bolj zamotale.

Pred izbruhom nove vojne.

»Wiener Allg. Zeitg.« hoče vedeti iz Londona, da je korak Bolgarske, ki je odgovarjala premirje, tamonje politične kroge popolnoma presenetil. V bolgarskih krogih so mnemja, da je popolnoma negotovo, kako se bodo dogodki sedaj razvili. Delovanje konference veleposlanikov pa to prekinjenje premirja nič ne zadeva. Diplomatična konferenca bo zbrovala naprej in se bavila z določitvijo meje Albanije in z vprašanjem Egejskih otokov. V Londonu so se pretekli teden zlasti ball, da bi mogla storiti Rusija svoje posebne korake v Mali Aziji, ta skrb pa je sedaj izgubila. Angleška vlada je opozorila Rusijo na veliko nevarnost take akcije in jasno povedala, da bi tvoril oborožen ruski korak v Mali Aziji veliko nevarnost za evropski mir, zlasti, ker bi tega Nemčija ne gledala mirno. Ruski poslanik je baje nato zagotovil, da Rusija ne misli na tak korak in da to vprašanje sedaj ni aktualno. Pač pa je priznal, da bi bilo za Rusijo pod gotovino okoliščinami, zlasti če izbruhne nemir v turški Armeniji, težko, ostati mirna.

Grški ministrski predsednik Venizelos se je, kakor poroča tržaški »Piccolo«, izrazil, da bodo balkanski zavezniki tudi po svojem odpotovanju ostali neprestano v zvezi z vesilami. V Londonu bo ostalo zastopstvo balkanskih držav s popolno polnomočje in z natančnimi instrukcijami za vsak slučaj. Balkanske države namreč mislijo, da bo vojna zelo kratka, ker hočejo z vso močjo udariti na Turke in popolnoma uničiti njih odpor. Kmalu bo morala Turčija prositi za mir, potem pa balkanske države ne bodo pripustile pogajanj, marveč bodo diktirale mirovne pogoje in Turčija bo morala podpisati. — Načrti za nadaljevanje vojne so že dolgo končani. Vesile ne bodo intervirale, marveč čakale na konec nove vojne, čegar uspeh ne more biti dvomljiv.

Tudi neki inspiriran članek lista »Lokalanzeiger« zatrjuje, da se bo konferenca veleposlanikov v Londonu nadaljevala in skušala ohraniti sporazumljenje med vesilami. Nekako jezero piše člarkar naprej. Če mislijo balkanske države, da bodo s prekinjenjem pogajanj lahko izvršile pritisk na vesile, se zelo motijo. Vesile ne bodo nadalje posredovale pri porti. Zavezniki naj imajo pred očmi, da z obnovitvijo vojne stavijo marsikaj v nevarnost. Tudi v tem članku je skrita grožnja.

V Londonu ostanejo, kakor poroča Reuterjev biro delegati Skudulis, Vesnić in Popović, bolgarske interese pa bo zastopal Madjarov, ki je bolgarski poslanik v Londonu in obenem mirovni delegat.

Med tem je Balkanska zveza odpovedala premirje. Odpovedni rok se je pričel včeraj ob 7. zvečer. Sovražnost se tedaj prične v ponedeljek ob 7. zvečer.

Balkanske države so se za nadaljevanje vojne izbornu pripravile. Kakor poročajo iz Soluna, sta dospela tja v nedeljo dva grška parnika iz Marsella, ki sta pripeljala 120 brzostrelnih topov, 800 ton pušk in ravno toliko municije za topove ter 600 ton raznega drugega vojnega materiala za Srbsko, med tem tudi več avtomobilov. Ves material se prepelje z železnico na Srbsko.

Bolgarsko poslanstvo na Dunaju je dobilo včeraj iz Sofije sledečo brzojavko: Danes ob 7. zvečer se odpove premirje, tako da se začne dne 21. januarja starega računa, t. j. v ponedeljek 3. februarja ob 7. zvečer sovražnost. Glavno poveljnišvo balkanskih armad je izdalo povelje glasom katerega se tuji vojaški atašej in vojni poročevalci ne pripuščajo na bojišče in se jim tudi ne da dovoljenje prosto potovati po Bolgarskem.

Berolinski diplomatični krogi, ki popolnoma poznajo namene bolgarske vlade (?) pravijo, da ni dvomiti, da vojna zopet izbruhne. Najbrže pa se ob početku vojne ne bodo vršile pri Cataldži večje operacije. Prva naloga zaveznikov bo, da zavzamejo Odrin. Zavezniki so popolnoma edini in bodo nadaljevali vojno skupno. Konflikt z Rumunsko ne bo izbruhnil in še manj upravičeno je upanje Turčije, da izbruhne vojna med Avstro - Ogrsko in Rusijo. Mednarodni položaj v Evropi je zelo dober, tako da bo ostal tudi drugi del balkanske vojne lokaliziran.

Izpred Skadra.

G r u d a pred Skadrom, 20. januarja.

Kakor je znano, je naš oddelek pod vodstvom generala Janka Vukotića prisel pred Skader, ko je osvojil Berane, Bijelo polje, Plevlje, Peč in Visoke Dečane. Pohod iz Peči sredi zime preko zasneženih planin, je bil silno težaven.

Ko smo došli pred Skader ter se utaborili na pozicijah v Grudi, je došel sam kralj Nikola, da nas pozdravi.

Imel je tako lep in navduševalen govor, kakor še nikoli. Tako so zadrževali stari bojovniki, ki so kralja - gospodarja že opetovano slišali govoriti ob takih prilikah.

Posebno pozornost je kralj posvetil kolašinskemu polku, ki je z naskokom zavzel trdnjavo Jelevico, zaplenil 12 turških topov in vjel večje število turških vojakov. Kralj je pred vso vojsko poljubil zastavo tega polka in odredil, da se zastava po končani vojni pošlje takoj na Cetinje, kjer se shrani v vojnem muzeju, ker je popolnoma raztrgana od puškinih in topovskih krogel.

Vrhovni komandant vse naše vojske je sedaj sam kralj Nikola.

Njegov cilj je, da za nobeno ceno ne izpusti iz svojih rok Skadra, če tudi bi bilo treba preleteti zadnje kapljno krvi.

In za ta odločilni boj bo treba zadnjega moža.

Zato je izdal na častnike ukaz, naj pazijo in čuvajo vsakega poedinega vojnika, kakor bi majka pazila na svojega edina sina.

Naše taborišče je od Skadra oddaljeno približno 12 km; na nekatere pozicijah pa je naša vojska oddaljena od Skadra samo še 4 km. Bataljon Lipovski, ki kateremu spadam tudi jaz, tabori sredi Skadrskega polja, kjer jezero prehaja v reko Bojano.

Po dolini reke Drina je prispela semkaj tudi srbska vojska in se utaborila. Z njo smo potegnili okrog Skadra železen obroč. Lahko rečemo, da je ta obroč tako silen, da bi zaleli vsakogar, ki bi hotel v Skader ali iz Skadra, ako bi imel tudi krila.

Neprestano dohajajo k nam begunci iz Skadra. Ti nam pripovedujejo, da so naše granate porušile več turških džamij, zlasti mnogo pa je razrušenih minaretov, ki so jih zadelo krogle naših topov.

Ti begunci tudi pripovedujejo, da vlada v Skadru med civilnim prebivalstvom in vojaštvom velik spor. Prebivalstvo, kateremu že primanjkuje živil, zahteva, naj se trdnjava vda, vojska pa neče o tem ničesar slišati.

Vrhu tega turška posadka neče priznati premirja, zato se vrše dan za dnevom boji, kakor da bi se nahajali sredi vojnih operacij.

Ni se potem čuditi, da smo se na pokanje pušk in grmenje topov že tako navadili, da bi nam bilo naravnost dolgočasno, ako bi nekaj dni prenehalo to pokanje in grmenje.

Ako po daljšem premoru zopet zagrmijo topovi in jamejo pokati puške, se nam zdi, kakor da bi poslušali najlepši koncert.

In k takšnemu koncertu spada tudi naša zunanost. Neobriti in zarašeni smo vsi kakor medvedi, da bi človek mislil, da ima pred sabo same razbojnike.

Vsa naša vojska že komaj čaka na konec premirja, ker je že sita turških zavlačenj.

Armada kar kopni po tem, da bi zopet smela z vso silo naskočiti Skader.

A Skader bo za nas še trd oreh! Uvaževati je treba, da je Skader najmodernejša trdnjava, zgrajena od najposobnejših nemških in drugih tujih inženirjev.

Polg tega pa je treba še to upoštevati, da je naša oblegovalna armada po številu najbrže manjša, kakor turška posadka v Skadru.

Zatrjuje se namreč, da šteje turška vojska v Skadru nad 60.000 mož. In ta posadka ima nad 80 samih večjih in težkih topov.

A koliko imamo mi topov pred Skadrom? V celem 34, a še med temi je razmeroma malo število oblegovalnih.

Sicer pa smo pravkar dobili 60 čisto novih in najmodernejših mraljev. Vrhu tega pa že tudi lahko porabimo one turške topove, ki smo jih uplenili v Beranah in na trdnjavah Belega polja. Municije za te topove imamo dovolj.

Kakor čujem, so na potu pred Skader razni srbski voji izpred Drača, ki imajo sabo silno artilerijo.

Potem pa hajdi v naskoku na Skader! In naj pademo do zadnjega moža in naj se zarote proti nam vse peklenske sile, Skader mora biti naš!

Milić Obrenović
črnogorski rezervnik.

Povest slov. prostovoljcev.

(Napisal M. Č.)

(Dalje.)

Čez eno uro sva dospela v tabor in zaspala ob ognju utrujena od silovitih naporov minuloga dneva.

Druga dne se je pomaknila vsa vojska do Črnega vrha, zasedla vse važnejše postojanke naokrog, ter postirala brez boja strojne puške in topove na imenovani vrh, ki obvladuje vse dohode od črnogorske strani do Sv. Ivana Medovanskega. Nikjer ni zadel vojska niti na najmanjši odpor Turkov, posebno se je vse čudilo, da je pustil sovražnik brez boja strateško tako važno pozicijo, kakor je ravno Črni vrh. Vsi smo pričakovali strahovitega boja, a ko so dospeli črnogorske kolone v bojnem redu na vrh gore, so ga našle prazne.

Menda so Turki po včerajšnjem porazu obupali, da bi se mogli uspešno braniti proti zmagoviti naši vojski, ali pa so imeli kak drug vzrok, da so brez nadaljnjega odpora izpraznili vse ozemlje do Medove.

Prenočili smo tik ob vzhodju Črnega vrha na višini poleg močvirja, po katerem smo gazili prejšnji dan pred bitko. Razpostavili smo močne straže okrog tabora, ker še vedno nismo mogli verjeti, da je bežal sovražnik tako daleč in smo pričakovali, da bo skušal prodreti naše vrste, kar bi bil gotovo storil v bližini našega tabora, kajti tvorili smo skrajno desno krilo črnogorske vojske.

Dremali smo torej s puškami v rokah in v popolni opremi brez ognjev med mrzlim skalovjem, vsak hip pripravljeni na nočni napad Turkov.

Naučili so nas oni turški šrapneli večje opreznosti.

Vendar je minula noč proti pričakovanju brez vsakega vznemirjenja.

Dne 16. novembra dopoldne ob deveti uri je zapela tromba raz Črni vrh — znamneje, naj odrinemo dalje. Črnogorska vojska je nastopila znameniti pohod na Medovo.

V dolgi vrsti eden za drugim smo stopali po ozki stezi na strmih pobočju Črnega vrha v ravnino ob morju.

V albanski vasi nas je pričakoval brigadir Kusovac, ki se je v spremstvu Arnava - kažipota postavil na čelo bataljona.

Teren, po katerem smo se vili, je pod vsako kritiko. Globoko zarezana kolovozna pot, polna vode in blata, kar je pa suhega, samo trnje in grmičevje. Do kolen nas je zmočila voda, po kateri smo gazili, ostali del telesa pa je orosil ljubezniivi dežek, ki je padal po malem celi dan.

Za dobro uro smo bili rešeni nesrečne vode in neusmiljenega trnja, kajti dospeli smo na sipine ob morskem obrežju. Hota je bila sicer še vedno jako utrudljiva, ker so se no go udirale v rahlo sipo, a bili smo vendar veseli, da smo se znebili za enkrat onih karakterističnih albanskih topov, ki človek ne ve, ali bi koracal po živi trnjevi meji kraj pota

po suhem in si raztrgal obleko ter zaznamoval kožo, ali pa bi se sezul, zavijal hlače in hodil enostavno po sredi pota, ne meneč se za vode in blato.

Vedno bolj divja je postajala pokrajina. Na levi visoke in strme pečine grebena, ki se vleče od Črnega vrha do Medove, na desni viharo morje.

Vsporedno z nami so korakale čete črnogorske redne vojske visoko nad nami po vrhu grebena. Pogostokrat smo morali postati, da so došle te kolone do iste črte, kajti bilo bi preveč predržno korakati brez zaslonbe dalje, ker bi nas Turki raz onih pečin lahko s skalami pobili do zadnjega moža.

Sporazumeli pa se nismo morda z znamenji, ali z zastavicami, kakor je to v navadi pri modernih armadah na velike oddaljenosti, temveč vse ustmeno. Še danes nevem, kako se je to moglo sploh zgoditi, kajti razumel nisem niti besedice onega vpitja, ki je prihajalo raz grebenov, med tem ko so morali brigadir in častniki razumeti vse, ker so se večkrat po pet minut razgovarjali med seboj in to v razdalji več kot štiristo metrov.

Cimdalje bolj so se zoževale sipine, tako, da so razsrjeni valovi pluskali prav do nas in vsako nadaljno prodiranje bi bilo nemogoče, da se ne pričenja tu gorski greben zniževati in strmina pobočja manjšati, tako, da se je bataljon lahko razprostrl po pobočju.

Cim bližje smo prihajali Medovi, tem opreznosti smo bili. V široki bojni vrsti smo prepregli vse pobočje, pripravljeni, da nas Turki vsak trenutek pozdravijo s svinčenkami.

Dalje in dalje smo se plazili, vedno manjša je postajala strmina pobočja, vedno nižji greben, nazadnje se je vse skupaj strnilo v planoto in stali smo nad mestom, ali bolje rečeno nad pristaniščem.

Dež je lil v potokih, začelo se je mračiti in obstali smo nad mestom, nevedoč kaj nam je storiti. Od ostale vojske ni bilo ne duha, ne sluha, menda je ostala začaj, ali kaj, nobeden ni vedel zanjo.

»Kje so drugi bataljoni?« je prašal brigadir kapitana.

»Ne znam, Boga mi!« se je glasil odgovor.

Nervozno je stopical brigadir semintja, obstal pred bataljonom in spregovoril:

»Deca moja! Gladni ste, utrujeni in premočeni, doli v mestu pa je vsega dovolj: kruha, vina in strehe. Ako hočete, ostanemo čez noč na dežju brez ognjev in jedila do jutra, da pride ostala vojska za nami, ali pa naskočimo mesto sami, je osvojimo, ali poginemo v junaškem boju za domovino. Izhrajate!«

»Juriš! Zivela Črna gora!« je zaorilo iz dvesto grl.

(Dalje prihodnjik.)

Iz srbskih in bolgarskih bolnišnic.

Snoči je imelo društvo zdravnikov občni zbor, na katerem so poročali tudi zdravniki, ki so pohiteli našim bratom na Balkanu na pomoč, o svojih izkušnjah. Predolgo bi bilo, navajati vse podrobnosti izredno zanimivih predavanj, zato se hočem omejiti le na najmarkantnejše poteze iz izvajani posameznih govornikov.

Kot prvi je poročal o svojih izkušnjah v okrožni bolnišnici v Nišu gosp. dr. O r a ž e n, čegar članki v »Slovenskem Narodu« so vsakemu znani. Podrobnejše poročilo v kirurški smislu izide iz peresa gosp. dr. Šlajmerja v »Lječniškem vestniku«.

Izmed internih slučajev je bilo med bolniki, ki so prihajali s srbskih bojišč, zlasti mnogo slučajev bronchitis, pneumonij, pneumothoraxa in rheumatizma. Slučaji hudega rheumatizma so se zlasti množili v poznejših stadijih vojne, zlasti po strahoviti bitki pri Bitolju, kjer so morali stati vojaki po 16 do 18 ur v ledeno-mrzli vodi. Ti bolniki so prišli v bolnišnico vsi sključeni in rumeni in bolezen se jim je brala na razoranih obrazih. Bilo pa je tudi precej mnogo, ki so bili duševno alterirani vsled grozot vojne. Take psychose so bile kaj pogoste ter je najblagodejnejše vplival mir. Eden je zatrjeval n. pr. da je stal tako dolgo v vodi, da mu je voda vzela popek, drugi je bil podnevi še precej miren, ko se je pa zmračilo, je nadlegoval druge bolnike, če slišijo grmenje topov, ta je pozneje umrl. Večina teh bolnikov pa je bila precej mirna in topa. Zlasti dobro so se obnesli v teh slučajih veronal, brom in valerijana ter so se pokazali učinkiti že po nekaj dneh, morfija se je rabilo le prav malo. Haemathoraxov je bilo več vsled ran skozi prsi. Bili so to večinoma ugodni slučaji, ter so se vsi ozdravili razen enega.

Rane so bile dvojne, od bajonetov in od krogel. Od bajonetov ranje-

na sta prišla samo dva v bolnišnico, oba zabodena v stegno in še ta dva mesta bila zabodena od Turkov, marveč od srbskih vojakov, ko so ti jurili na turške pozicije. Vsekakor je to čudno, ker vemo, da so se vse večje bitke zaključile z bajonetnimi naskoki. Razlagati se pa da stvar samo na ta način, da so vsi umrli na bojišču, ki so bili ranjeni z bajoneti. Kar se tiče ran, provzročene od krogel, so bile rane iz modernih pušk in iz brzostrelnih pušk, najmanj nevarne. Krogle iz pušk sistema Martini, ki so kakor palec debele, pa so povzročale kakor palec debele laceracije. Tudi rane, provzročene od šrapnelov so bile hujše. Interesantno je, da so krogle iz brzostrelnih pušk po večini ušle v rane, časih zabrnjene. Zdravniki so jemali iz ran samo one krogle, ki so se dale sigurno diagnosticirati, zlasti ker Röntgenov aparat ni funkcioniral.

Pri prelomih kosti, zlasti gornjih in spodnjih ekstremitet, so bili prelomi spodnjih ekstremitet in trebušni duplini večinoma inficirani, zlasti prelomi, ki so prihajali iz poznejših bitk v bolnišnico. Izmed infekcij spodnjih ekstremitet je omeniti zlasti plinove phlegmone. Amputacije pa so se vršile samo, če je bila nevarnost zastrupljenja. — Rane v prsih so bile večinoma blagega značaja. Rane na glavi so bile hujše. Dostikrat so bili tudi možgani ranjeni in pri teh slučajih se je bolje izkazala konservativna metoda, kakor radikalna metoda. Trepanaciji sta se izvršili samo dve, obe s slabim uspehom. V enem slučaju je bilo treba izvršiti tudi enucleacijo očesa, ki je dobro uspela. Rane krogel na vratu, dva slučaja, ko je bil dušnik prestrežen, niso imele posledic, ostala je samo hripavost in vojak je bilo le žal, da ne bo mogel več prepevati. — V treh ustrelnih je bil samo neki srbski cigan, našli so ga šele čez štiri dni, tudi on je okreval.

Za zdravljenje so rabili zdravniški samo gace in nobenih štip, sploh se je konservativna metoda najbolje obnesla. Dočim je bil gips, ki se je rabil v bolnišnici, zelo slab, je bil gips, ki se ga imeli srbski zdravniki na bojišču, naravnost izoben. In inficirane rane se je rabil zlasti perhidrol in perubalzam, ki je zlasti dobro služil. Infekcijskih bolezni, ki bi jih bili provzročili zdravniki, ni bilo, zato je najbolj priporočljivo, rabiti rokavice.

Izmed infekcijskih bolezni je nastopil samo enkrat piocianino v poznejših tednih, ko so se rabile stare sive in stari preležani povoji. Piocianino je bil hitro omejen.

Kar se tiče transportov, so ti prihajali večinoma ponoči. Kmečki vozovi z volovsko vprego so pripeljali ranjence in bolnike v bolnišnico, pa niti od enega ni bilo slišati vzdihovanja ali tarnanja, dasiravno so vojaki na transportih trpeli strahovite muke.

V vojno so bili poklicani vsi srbski zdravniki, brez ozira na starost. Tako je moral v vojno tudi neki 67 let stari zdravnik, ki je bil ravnatelj ozdravel od težke pljučnice, čez par dni je pljučnico zopet dobil, v kratkem pa nastopi že zopet službo. Vsi zdravniki so prišli v linijo, samo starjši so ostali v bolnišnicah. Popolnoma zlobne so trditve, da bi bili srbski zdravniki slabi. Obveze, ki so prihajale z bojišč, so bile naravnost idealne, tako da bi jih ne bilo mogoče napraviti v bolnišnici sami. Zdravniški material v Srbiji je sicer majhen, ta pa je elita. Isto sodbo so izrekli o srbskih zdravnikih tudi prof. dr. Jedlicka iz Prage. Tudi vojaki so bili v prvi pomoči naravnost izborni izveščani, tako da je izrekel tudi tajnik »Rdečega križa« v Curihi, ki je obiskal vse bolnišnice na Bolgarskem in Srbskem, največjo pohvalo srbskemu sanitetnemu in zdravniškemu materialu.

Kot drugi je poročal gosp. dr. Hočevar o svojem delovanju med Bolgari v Vratcih. Pri Bolgarih imajo še takozvane feldšerje, navadne vojake, ki so se nekoliko izurili in vrše popolnoma vse posle zdravniške. Da bolniki in ranjenci potem niso v dobrih rokah, je razumno. Posebno interesantnih slučajev v Vratcih ni bilo, ker so prihajali tja že skoro samo lahko ranjeni, večinoma s prestrelkami, kjer je bila ustrelbina in izstrelbina vidna. Sanitetne razmere na Bolgarskem so že zelo potrebne reforme.

G. dr. Rus, ki je bil tudi v Vratcih, je poročal nato o težavah, s katerimi sta se morala baviti predno sta dospela v Vratca in v Vratcih samih. Instrumentov ni bilo, tudi ni bilo dobiti svežega perila, dasiravno je bilo vsega dosti. Na Bolgarskem vlada prav podobno težavni sistem, kakor pri nas. Za vsako malenkost je treba pisati in pisati, in še nič ne izda. Dr. Rus in dr. Hočevar pa sta bila popolnoma prevzeta v vojno službo, ter sta imela izpočetka tudi pravico odločati, kateri bolnik se odpusti domov. Smela sta dati odpuste in dopuste, vse popolnoma vojaško.

Dr. Tajnšek je poročal na to o razmerah v vojaški bolnišnici v Nišu, kjer so bili turški ranjenci in bolniki. Njegovo poročilo je zlasti zanimivo, ker izpodbije vse zlobne trditve nemških listov, da bi bili Srbi slabši ravnanji z ranjenimi Turki. Izstradani in premrzli so prihajali Turki v bolnišnico zlasti iz poznejših bojev in večina je imela disenterijo. Smrdelo je neznosno. Večinoma pa so imeli tudi hude ozeblin na nogah. Pojavljali so se tudi znaki tetanusa, izprva je nastopil trismus, potem krči v drugih mišicah in čez par dni je nastopila smrt. Proti tetanusu so se borili zdravniki z antitoksinom, trdijo, ki je antitoksin poslal pa se je bila zmotila in poslala antitoksin za živali. Seveda rezultati niso bili ravno sijajni. Vsled disenterije je umrlo izmed 18 slučajev 5. Turki so bili izpočetka zelo nezaupljivi in zdravnikom so zaupali samo oni, ki so bili po narodnosti Srbi ali Bolgari, s časom pa se je razmerje zelo izboljšalo, samo Arnavti so ostali ves čas popolnoma zverinski in divji, med tem, ko so Arnavci mirni in inteligentni ljudje in tudi Anatolci simpatični. Srbski zdravniki in srbske žene so stregle tem ranjenim Turkom s popolnoma isto vneto in požrtvovalnostjo, kakor svojim rojakom. V bolnišnici je bil tudi neki ranjenec iz Palestine, ki je znal še precej dobro nemško. Njemu niso bili simpatični niti Turki niti Srbi, samo v Avstrijo si je želel, kjer je upal najti srečo. Nasprotno pa neki Bosanec, ki se je bil preselil na Turško ni hotel za nobeno ceno več nazaj, niti v Turčijo, niti v Avstrijo. Kar se tiče Arnavtov, so to popolnoma bestialični in jih tudi Turki sami ne marajo. Turki strežniki Arnavtom niso hoteli streči, tako da so morale to težko in dostikrat nevarno delo prevzeti Srbije. Sploh Turki o Arnavtih nimajo dobrega mnenja.

Dr. Oražen je končno še karakteriziral vso nečuvno gonjo proti Srbom. Tudi nemško časopisje je pisalo od začetka vojne simpatično o Srbih in Bolgarih, ker je mislilo, da bodo Bolgari in Srbi od Turkov tepeni in da se bodo lahko potem izigrali kot nekeke protektorije. Ko pa so začeli balkanski Slovani zmagovati, so obrnili kopye, oziroma peresa in jih začeli grditi. Slaboglasni poročevalci »Reichspost« Wagner je bil tudi v Nišu in pripovedoval strahovite histore zlasti o učinkovanju turških strojnih pušk. Čudili so se njegovim pripovedovanjem, končno pa so vendar verjeli. Šele pozneje se je izvedelo, kako je ta človek lagal in ravnal tako je vse sama laž, kar je poročal v »Reichsposti« o Srbih. Pisal je tam, da je videl v srbskih bolnišnicah, da se srbski zdravniki nič ne briga za turške ranjence in da ravnajo s temi ranjenci vsi grdo. Tako pisanje je z ozirom na dejstvo naravnost falotstvo. Avstrijski konzul si je sara ozledal turško bolnišnico in se je sam preučil o moralni kvaliteti tega ostudnega človeka.

Za temi referati, ki so jih zdravniki sprejeli z velikim zanimanjem in za katere je izrekel predsednik dr. pl. Bleiweis referentom toplo zahvalo, se je vršil občni zbor društva zdravnikov, o katerem poročamo na drugem mestu.

Stajersko.

Iz Trbovelj - Vode. V nedeljo ima naše pevsko in tamburaško društvo »Zvon« svoj občni zbor. Društvo obstoji že 18 let in so ga ustanovili naši stari narodni Trboveljani v dobi cvetočega nemškutarstva, katero je kmalu izginilo iz Trbovelj. Torej je to društvo največje pripomočilo, da so Trboveljci danes slovensko-narodne. A kakor se sedaj sliši, se hoče društvo na občnem zboru razpustiti zaradi malomarnosti sedanjih društvenikov. Sramota bi bila, če bi se to res zgodilo in da bi bili grobokopni društva sedanjí člani, oziroma sedanjí odbor, o katerem dobro vemo, da ima moč vzdržati društvo na prejšnji stopnji razvika. Bomo videli, kaj bo! A če se to zgodi, kar se govori, potem spregovorimo jasno in odločno besedo z merodajnimi činitelji društva. Razmere poznamo predobro! — Bivši tamburaš!

Celje. Dr. Janez Glavosek Benkovič, drž. in dež. poslanec baje odleti pri prvih prihodnjih volitvah. Klerikalci so že sami začeli uvidevati, da je to zastopnik, ki nič ne zastopi. Le vpraša naj pri svojih, kako sodijo o njegovem nastopu pri zadnjih občinskih volitvah za celjsko okolič? Ali pri slovenski gimnaziji, ali o njegovih predavanjih o carigradskem potovanju, ki ga je napravil kot »časnikar« ad maiorem Dei gloriam itd. itd. Začasno ga pustijo še samo tako dolgo na miru, da se s pomočjo mandata bogato oženi, potem pa pride na njegovo mesto baje dekan v Laškem kraju.

Iz Celja. (Sadovi nepremišljene Benkovičeve brošure) V nemških listih čitamo sledeča izvajanja na »proslulo« dr.

Benkovičovo brošuro: »Dr. Benkovič je izračunal, da dobe Slovenci le 99 odstotkov deželnih izdatkov za svoje namene, plačajo pa 13 odstotkov deželnih doklad. Slovenci dobe po tem računu torej 31 odstotka manj ko bi morali dobiti. Kaj pa je izračunal dr. Benkovič glede Nemcev? Nemci dobe za svoje namene 4497 odstotkov, plačajo pa 87 odstotkov deželnih doklad. Nemci dobe torej 4203 odstotkov manj ko plačajo. Kdo se ima torej pravico pritoževati? Zaradi 31 odstotka je gotovo manj vredno obstruirati ko zaradi 4203 odstotkov.« In tako gre v nemških listih naprej. Na ta huda in za nas v bodoče skrajno kvarljiva dr. Negrijeva očitavanja ni dosel dr. Benkovič niti besedice odgovoril — pač pa je dr. Kukovec ostro zavrnil dr. Negrija in dr. Benkoviča z njunim računstvom. A v klerikalnih listih je dr. Kukovec — nemškutar, nepremišljen Benkovič pa »narodni junak«.

Iz Celja. Znameniti dr. Kukovec govori »Slovenci v deželnem gospodarstvu vojvodine Stajerske« je izšel že dni v ljubljanski »Narodni tiskarni« v obliki brošure. Opozorjamo na to delo še posebej našo politično javnost. Prepričajte se sami, kaj je glede dr. Benkovičeve brošure resničnega!

Iz Šmarja pri Jelsah. Poštna odaja v trgu Lembergu se prideli s 1. februarjem poštному uradu v Podplatu pri Mestinjah.

Iz Planine nam pišejo: V naši štajerski Planini obstoja že kakih 12 let gospodarsko bralno društvo — a spi spanje pravičnega. Težko nam je včas, ko čitamo, kako se drugod naprednjaki lepo zbirajo v izobraževalna društva in knjižnice, imajo pevske zore, predavanja, gledališke predstave — mi pa nič. Bil bi že skrajni čas, da bi se zopet vzdamo tudi naše gospodarsko bralno društvo!

Iz Planine. Majhna sosedna občina Loke je razdeljena na tri vasi: Loke, Brdo in Teihtje. Doslej so v občini gospodarili Ločani, ki vlečejo holi k Jankovičevi stranki. Pri zadnjih občinskih volitvah so pa zmagali Brdovljani in Teihtnarji in to Ločane tako jezi, da hočejo imeti delitev občine. Obrnili so se že tudi na dr. Jankoviča, da bi v deželnem zboru izposloval delitev občine. Obilo uspeha!

Od Sv. Bolfenka pri Središču nam pišejo: Naše vrlo bralno društvo »Lina«, ustanovljeno še v lepih Slančevih časih, se dobro drži in dela na hvalo požrtvovalnosti odborikov. Na zadnjem občnem zboru so bili vani izvoljeni sami ugledni in vrlo delavni kmetje z g. nadučiteljem Cajnikom in njegovo gospodnično hčerko. Želeli bi si pa, kako zanimivo predavanje, če mogoče s slikami. Ali se ne bi kazalo obrniti zanj na Zvezo narodnih društev?

Iz Konjic. Iz konjiškega okrajnega zastopa je izstopilo 18 nemškutarjev vsled medsebojnih prepirov. Svoj izstop so naznanili misleno okr. glavarstvu in zahtevalo sedaj po nemških listih nove volitve. Kaj na, ko bi dala vlada v okrajni zastop komisarija? Najbolj pravilno bi bilo in pravičeno tudi, če se konjiški »akademiki« in »šofstariji« med seboj prepirajo in nočejo v okrajnem zastopu delati, na naj sploh doma ostanejo. Bo že okrajni komisar opravil njihove posle!

V Maribor! Jutri zvečer prosimo vse naše prijatelje, da posestijo Triglavski ples v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Slavne starejšine ponosne na občni zbor »Zveze«. Na svidenie!

Ptujska podružnica dramatičnega društva v Mariboru ustanovni občni zbor se vrši v soboto 8. svečana v Narodnem domu v Ptuiju. Ker prihajajo v zadnjem času na naš obhor iz vseh strani prošnje za pojasnilo glede Zveze dramatičnih društev, vabimo vsa društva, da počinijo na ta občni zbor svoje zastopnike, katerim bo zastopnik našega društva radevolno pojasnil namene in cilje Zveze. Pridite tedaj vsi, ki seanimate za dramatiko! — Odbor dramatičnega društva v Mariboru.

Koroško.

Aretiran ropar. Iz Voglič poročajo, da so v tamošnji okolici aretirali nekega neznanca, ker ni hotel plačati zapitka. Našli so pri njem dva vinarja. Končno so dognali, da je ta 30letni Furlan iz Vidma, ki je meseca decembra napadel nekega Giacometlija in ga oropal za 190 K.

Ponesrečen rešilec. Mizarski pomočnik A. Eger v Celovcu je skočil pri mostu čez Glino v vodo iskat neko 5letno deklico, ki se je že potapljala. Posrečilo se mu je deklico rešiti, toda pri tem se je ranil na roki ob nekem zarjavelem žebilu in si je zastupil kri.

Primorsko.

K volitvam v trgovsko in obrtno zbornico v Gorici. Kakor smo že po-

ročali, je sklenil Narodni odbor slovenski v zadnjem trenutku, da se Slovenci volitev ne udeležijo in sicer v znak protesta proti neznosnim in nesramnim nasilstvom laške stranke, ki ga je izvrševala napram Slovincem. Slovenci se volitev niso udeležili in zahtevajo sistiranje volitev prvič že zaradi tega, ker volitve, pri katerih ni dana volilcu niti prilika, da bi se poučil za kaj gre, ne morejo biti zakonito veljavne. Slovenci v Gorici, v Vipavi, na Krasi ob koroški in kranjski meji so dobili edino le italijanske volilne listine in tudi zakonit pouk glede volitev je bil raznoslan volilcem samo v italijanskem jeziku. To je skrajno nasilstvo, s katerim se žali narodna čast in je zasramovan narodni ponos, to je skrajno sredstvo, s katerim si hočejo obdržati v zbornici privilegiji nekateri lahonski izvoljenci. Na dan s pravico, Slovenci zahtevajte, kar vam gre in bodite dosledni v boju proti nasilnemu tajcu, ki vas že dosti dolgo tlači in ki vas namerava popolnoma uničiti! — V nedeljo se vrše v Gorici, Ajdovščini in po več drugih krajih javni shodi, katere naj obiščejo vsi Slovenci, pred vsem trgovci in obrtniki, da se boste prepričali kakšne krivice in nasilstva mora prenašati domači slovenski rod, kateremu gre pravzaprav gospodstvo na svoji zemlji!

Letošnja porotna zasedanja v Gorici se bodo vršila dne 23. marca, 23. junija, 20. oktobra in 9. decembra.

Iz pomorske službe. Za prov. asistenta na tržaškem pomorskem observatoriju je imenovan Franc Karel Cvek.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji. V političnih krogih v Zadru se je razširila vest, da se mudi sedaj namestnik grof Attems na Dunaju zaradi zadnje akcije, ki so jo vprizorili italijanski poslanci proti jezikovni naredbi, da informira vlado glede tega perečega vprašanja.

Aretirali so v kavarni Nova Vork v Trstu nekega Julija Blaževića, ki se je izdal v Trstu za Julija Rossija in je pod tem imenom izvršil veliko golufij. Zasedel ga tudi sodišče v Benetkah, ker je ukradel v nekem hotelu 1062 K.

Bogataš iz Amerike — dozdnevni trgovec z dekleti. Svoječasno smo poročali, da je prišel v Tržič in v Trst neki že precej prileten mož, ki se je izdal za bogatega sorodnika iz Amerike. Živel je dobro, toda ne na svoje, marveč na stroške sorodnikov, ker je imel pri sebi samo ameriške hankovce. Končno je hotel z dvema deklicama pobegniti, kar je prenečel le slučaj, da so našli med vožnjo na nekega sorodnika od deklic. Takrat je bogati stric izginil. Pred nekaj dnevi pa se je nenadoma pojavil v Gradežu. Zlasil se je pri mestnem stražniku Zuljanju in trdil, da je njegov brat Nikola, ki je pred 23. leti odšel v Ameriko. Zuljani mu ni tega verjel posebno še, ker je bral o golufijah v Tržiču in Trstu in je bogatega brata odslovil, obenem pa obvestil o tem orožništvo. Mož si je najel čoln in se odpeljal na neki otok, kjer stanuje tudi neki Zuljani. Toda predno je prišel do tega Zuljanja, so ga dohiteli orožniki in so ga aretirali. Takoj po napovedani aretaciji se je začel mož silno tresti in je padel nato brez zavesti na tla. Policijalci so zdravnika, ki je konstatiral nevrastenichen napad. Mož se je še toliko zavedel, da se je izpovedal in je kmalu nato umrl. Pri njem so dobili dva vinarja denarja.

Sirovi nemški vojaki. V Opatjem selu so imeli v nedeljo v Maruščevi gostilni društveni ples, h kateremu je bil dovoljen vstop le proti vabilu. Prišlo je nekaj nemških vojakov iz Lokvice, ki so zahtevali vstop. Ko jim je odbor pojasnil, da je dovoljen vstop le proti vabilu, so začeli vojaki razgrajati in groziti z bajoneti. En vojak je vdrl z bajonetom v dvorano, ostali pa so z bajoneti stražili vrata. Prišlo bi bilo do krvavega poboja, da niso ostali domačini mirni in poklicali rajši patroljo, ki je odpeljala te nadute nemške sirovine tja, kamor spadajo.

Bosanski izseljenci. V pomorskem lazaretu v Trstu so umrli večeraj 1 žena in 6 otrok vsled neke bolezni in dihalih. Pri enem otroku so konstatirali tudi črne koze. Danes popoldne se pripelje zopet 600 Bošnjakov Mohamedancev v Trst, odkoder jih pošlje avstrijska vlada v Bosno.

Ponarejalci denarja. V Trstu krožijo že skoro 3 tedne ponarejeni petkronski tolariji. Policija je večeraj izsledila ponarejalce in odkrila v stanovanju nekega delavca popolnoma dobro urejeno in z vsem potrebnim preskrbljeno delavnico. Aretirali so tri delavce, ki so priznali, da so izgotovili in razpečali samo 50 tolarijev. To pa ni res, ker ima policija že čez 250 ponarejenih tolarijev, katere je dobila od raznih strank.

Ciranski dvoboj. Iz Reke poročajo: Cigan Franc in ciganka Katra Hudorovič sta se strašno sprla. Po daljšem prepiru sta sklenila, da mo-

ra eden umreti. Oborožila sta se s sekirami in se začela pretepati. Boj je bil strašen. Končno je presegal cigan svoji nasprotnici tilnik in je ta obležala mrtva na mestu. Toda tudi on je dobil nevarne poškodbe in so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Dnevne vesti.

+ Klerikalni občinski svetniki — izdajalci Ljubljane. Potem, ko je dežela z novim cestnim zakonom in tudi z melioracijskim zakonom neusmiljeno oplenila Ljubljano, zahteva že politična dostojnost, da dežela Ljubljani za državno obrtno šolo in za gradbo kanalov kaj pripomore. To tem lažje stori, ker bo sesala iz našega mesta veliko novih dohodkov. Taka pravičnost naših zahtev po skromnem deželnem prispevku je torej tako jasna, kot le kaj, in ne smelo bi biti v Ljubljani človeka, ki bi ne kričal po ti ponižni deželni podpori! Samo klerikalni občinski oči so drugega mnenja. Oni so proti vsaki deželni podpori, njim je vse eno, naj li Ljubljana pogine, ali ne. Imeli so predrzno čelo, da so v mestnem svetu soglasno glasovali proti vsaki deželni podpori. Bili so sami, in prav nič se niso sramovali! — Prebivalstvo Ljubljane naj si to umazano izdajalstvo v spominu ohrani!

+ Velikodušno sklep. Danes smo naravnost ginjeni. Doslej vzlic vsi »Slovenčev« gostobesednosti in njegovim specialnim poročevalcem v vseh svetovnih mestih nismo prav verjeli v klerikalno ljubezen do balkanskih Slovanov, toda danes smo drugega mnenja. Za balkanski »Rdeči križ« se klerikalci pač niso preveč potrudili; v primeri s tem, kar so darovali naprednjaki, so klerikalci nabrali samo nekaj pesti firkov; toda zdaj, ko se zna novič začeti vojna na Balkanu, zdaj bodo klerikalci drugače pokazali, kaj znajo. »Slovenec« je sicer naznanil, na kako izdaten način bodo klerikalci pomagali balkanskim narodom. Da bodo balkanske armade laglje in hitreje premagale Turke in da pojdejo z večjim veseljem v boj, je sklenil »Slovenec« — čujte in strmite! — da ne bo več naznanjeval predpusnih prireditiv. To je pomoč balkanskim narodom, ki se ne da preceniti. Kar ginjeni smo, do solz smo ginjeni nad tako požrtvovalnostjo. In še na debeli četrtek se je porodila. Čast, komur čast!

+ Fantastični načrti. V dobi splošne mednarodne krize in napačnosti se ni čuditi, ako se rodevajo najfantastičnejši načrti. Tako je nedavno tega z vso resnostjo predlagala »Danzer's Armee Zeitung«, naj Avstrija kratkim potom razdeli Srbijo in one pokrajine, ki jih je Srbija osvojila v sedanji vojni. Po tem načrtu »Armeezeitung« (bi Avstrija pridržala za-se vsi zapadno Srbijo z Belgradom, ves sandžak, Novi pazar in Staro Srbijo s Skopljem; jugovzhodni del Srbije bi naj pripadel Bolgarski, severovzhodni del pa Rumunski. Vse to bi se dalo po mnenju »Danzer's Armeezeitung« tako lahko izvršiti, kakor ako bi obrnil roko. V revanžo za nasvet »Danzer's Armeezeitung« predlaga sedaj pariški list »Le Cri d'Alarmer« enostavno razdelitev — Avstro - Ogrske. Ta razdelitev pa bi se naj izvršila takole: Francija naj da inicijativu, da osnujejo Rusija, Bolgarska, Srbija, Črna gora in Grška, (ki je »un mélange« Starih Grkov in Jugoslovanov) veliko slovansko zvezno državo po vzorcu Nemčije. Ob jubileju 300letnice doma Romanovih naj car Nikolaj izda manifest, s katerim se podeljuje svoboda Poljakom. To novo kraljestvo Poljsko naj vstopi kot enakovreden član v slovansko zvezno državo. Z ustanovitvijo svobodne Poljske bi bila najbolj prizadeta Nemčija, saj je pokojni nemški kancelar Bismarck rekel, da je »poljsko vprašanje, vprašanje življenja ali smrti za Nemčijo.« Čehi na severu in Slovani na jugu bi naj postali svobodni in bi naj pristopili v slovansko zvezno državo. Trentinsko bi naj dobili Italijani, Rumunska pa bi naj sebi priključila 3 milione svojih rojakov, ki prebivajo na Sedmograškem. Poleg tega bi naj Rumunski pripadlo tudi vse ono ozemlje v Bukovini in v Fesarabiji, kjer žive Rumuni. Od avstro - ogrske monarhije bi po tem duhovitem načrtu ostalo samo kraljestvo Avstrijsko, ki bi šlo okrog 10 milijonov prebivalcev. Še duhovitejši načrt za razdelitev avstro - ogrske monarhije pa je izdelal »Comité Central Slave« v Parizu. Člani tega odbora so baje Hrvati, Ogrji, Poljaki in Čehi. Ta »Comité Central« priobčuje v francoskih listih »appel«, v katerem pravi med drugim: »Naš cilj je, da se Češka, Hrvaška, Ogrska in Poljska mirnim potom odcepijo od Avstrije in sicer na ta način, kakor sta se razločili Švedska in Norveška. V to svrhu naj plačajo imenovana kraljestva 1 milijardo vladajoči hiši, da zamenja cesarsko krono s kraljevsko. Rusija, Italija, Rumunska in Srbija

dože ona ozemlja, kjer žive njih rojaki. Nova neodvisna kraljevstva Češka, Poljska, Hrvaška in Ogrska bi ustanovile med sabo zvezo četverice in bi se pridružile trojnemu sporazumu in balkanski zvezi. To so načrti, ki jih je rodila razgreta fantazija v dobi mednarodne napetosti, kakršne po sodbi pruskega generala Bernardija in avstrijskega podmaršala Cvitkovića še ne pozna zgodovina!

— **Nadvojvoda Rainer.** Bilo je spomladnega jutra leta 1899. Po 9. uri oglasi se pri meni domobranski častnik ter mi naznani, da je v Ljubljani nadvojvoda Rainer, ki se zelo zanima za mesto in bi zato bilo dobro, ko bi ga povabil, naj si mesto ogleda. Razumel sem takoj, da je častnik hotel s tem reči, da si nadvojvoda želi v mojem spremstvu ogledati mesto. Dal sem torej zapreči ter sem se puljal k »Slonu«, kjer je nadvojvoda, ki je menda prišel ponoči v Ljubljano, stanovat. Poprosil sem za avdijenco in v njej sem nadvojvodi, ki me je očitno že čakal, povabil, da bi si blagovoli ogledati mesto. Nadvojvoda je to povabilo zelo prijazno sprejel in se je takoj odpravil s svojim adjutantom z mano. Povabil sem ga v svoj voz in hotel sem sesti nasproti njemu; on pa mi je ponudil sedež poleg sebe. Nasproti njemu sedel je njegov adjutant. Vozili smo se po vsem mestu in nadvojvoda se je živahno zanimal za razmere v mestu po potresu in za obnavljanje mesta. Poslednja naša vožnja bila je, ker se je nadvojvoda namenil odpeljati z brzovlakom ob polu 12. v »Mestni dom«, kjer sem alarmlar gasilce, da nadvojvoda vidi, kako pripravljeno imamo za sluščaj počara. Ravno, ko so gasilci pripeljali brigadnice iz »Mestnega doma«, pripelje se za nami deželni predsednik baron Hein, ki je bil med tem izvedel, da se nadvojvoda Rainer vozi z mano po mestu. Baron Hein bil je čisto izven sebe, da sem nadvojvoda, povabil v svoj voz, češ, da bi bil lahko k njemu poslal po njegov voz: nadvojvoda pa se za njegovo navzočnost ni veliko zmenil. Izpregovoril je le par besedi z njim, ko je nato pohvalivši gasilce zaradi te njihove točne pripravljenosti — odpravil se na kolodvor, povabil ga je deželni predsednik baron Hein, naj stopi k njemu v voz. Nadvojvoda pa je to odklonil, češ, da se popelje z mano na kolodvor. Prisedel je torej deželni predsednik k njemu v svoj voz: midva z adjutantom na sva sedla njima nasproti. Nadvojvoda se je tudi na poti na kolodvor pogovarjal večinoma z mano in se je tamkaj prav prijazno poslovljal, zahvalivši se vnovič, da sem mu razkazal Ljubljano, katerega mu je, kakor je zatrjeval, bila tako všeč. Ta dogodek priobčujem zato, da se spozna, kako prijazen je bil v občevarju pokojni nadvojvoda Rainer. — Ivan Hribar.

— **Umrli je,** kakor poroča novo-jorški »Glas Naroda«, nekdanji ljubljanski policijski svetnik Fran Podgoršek. Umrli je v nemški bolnici v Novem Yorku in sicer je imel raka v grlu. Pokojnik je bil doma na Ponikvi na Štajerskem. Po dovršenih juridičnih študijah je služboval najprej pri sodišču, potem pa prestopil v službo ljubljanskega magistrata in sicer kot policijski komisar ter avanziral do svetnika. Bil je jako spreten policijski uradnik in je izvrševal svojo službo tako dobro, da je še kot komisar dobil zlat zaslužni križec s krono. Znano je, da je Podgoršek potem izgubil svojo službo na magistratu. Toda kar se je pisalo o njegovih pregreških v javnosti, to je bilo silno pretirano in deloma tudi navedeno zlagano. Sodna preiskava proti njemu je bila ustavljena, magistrat pa ga je kaznoval z odpustom iz službe, največ na pritisk vlade, pri kateri je ruval državni policijski kancelist Schweiger, ki je potem moral kar naenkrat v sumljivih okoliščinah izginiti v penzijo. Takrat, pred osmimi leti, se je Podgoršek preselil v Ameriko. Tam ga je zadel usoda, ki čaka onstran morja navadno vse stidirane ljudi, ni si mogel ustvariti trdne eksistence. Opravljal je vsakovrstne službe, a kaj trajnega in zanesljivega ni mogel dobiti. Tudi pri »Glasu Naroda« je sodeloval dve leti. Večkrat se je mislil vrniti v domovino, a strah, da tudi tu ne dobi kruha, ga je zadrževal v Novem Yorku. Prestal je mnogo zlega in dosti bridkosti, katerih ga je zdaj rešila smrt.

— **Sentpeterski most.** Kakor smo že poročali, bodo podrli to spomlad leseni šentpeterski most in ga nadomestili z novim železnobetonskim. Odstaritev lesenega mostu bo precej interesirala občinstvo. Ko bodo postavljene potrebni odri, podoro najprej ograjo, nato odstranijo tla mostu spodnje ogrodje in končno kozo. Prvi leseni most, ki so ga podrl vsled osuševanja, je bil most na Poljanah čez Grubarjev kanal.

— **Na jutrišnji fantovski ples pri Česačarju na Dolenjski cesti** opozarjamo občinstvo, da se ga udeleži v čim največjem številu. Ples je pri-

rejen v prid knjižnici Gospodarskega rapidnega društva za šentjakovski okraj. Začetek ob pol 8. zvečer. — Vstopnina 30 vinarjev.

V soboto dne 1. februarja t. l. se vrši v gostilni pri Anžoku v Spodnji Šiški predstava veselice. Cisti dobiček je namenjen revnim šolskim otrokom v Spodnji Šiški.

Javno vprašanje na c. kr. pošto ravnateljstvo v Trstu. Imenovano ravnateljstvo je naznanilo nekemu posestniku na Fužinah na njegovo pritožbo zaradi zaniknega opravljanja poslova pri c. kr. poštem uradu na Spodnji Hrušici pri Ljubljani, da plačuje hruškemu poštarju pavšal za dve slugi. Ker pa teh hruških poštar ni imel, ampak samo enega, ki ga je plačeval mesečno s 20—30 K, so vprašali posestniki, spadajoči k poštemu okolišu Spodnja Hrušica, v neki pritožbi pošto ravnateljstvo, če je povrnil poštar Korbar pavšal za enega slugo, ker ni imel le-ta dveh, ali je ves pavšal obdržal. Ker niso dobili doslej odgovora in mislijo, da so upravičeni kot pošteni davkoplačevalci do vprašanja, kako je s pavšalom, vprašajo tem potom javno, kaj je ukrenilo slavno pošto ravnateljstvo glede imenovanega pavšala. Sicer pravi Korbar, da se ne boji poštnega ravnateljstva, dokler je Susteršičev pristaš, češ, da se gospodje v Trstu Susteršiča boje, ker jim pomaga do raznih naslovov, vendar pa mislimo, da še nismo tako daleč v Avstriji.

V Ribnici je umrl gosp. dr. Teodor Rudesch, tamkajšnji graščak. Pokojnik, ki je bil last gosp. dr. Schiffererja, zdravnika v Ribnici, je dosegel starost 75 let. Blag mu spomin!

Umrli je v Novem mestu gospa Marija Mayer rojena Sinkovic, tašča ondotnega sodnika gosp. Kudra N. v m. p.!

Izžrebani porotniki. Za prvo letošnje porotno zasedanje pri okrožni sodnji v Novem mestu, ki se prične dne 17. februarja, so izžrebani sledeči porotniki: Glavni porotniki: Wuchse Janko, posestnik, gostilničar in župan v Koprivnici; Košak Ignacij, posestnik v Gabrovki; Humek Alojzij, posestnik in mizar v Gradišču; Klun Jakob, posestnik in kovač v Gorenji vasi; Petsche Peter, posestnik in trgovec; Košič k Janko, posestnik in klobučar v Žužemberku; Komljanec Janko, posestnik v Žloganju; Debeljak Franc, posestnik in župan v Malem logu; Lavrič Janko, posestnik na Gorenjem polju; Stukelj Jakob, posestnik na Trebnjem vrhu; Kodrič Jožef, posestnik in trgovec pri Sv. Križu; Hrovat Franc, posestnik in mlinar na Ratežu; Piškur Jožef, posestnik v Skovcu; Škubic Anton, posestnik v Dedendolu; Gliha Janko, posestnik na Veliki Loki; Schmuck Matija, posestnik v Ribniku; Pungaršič Jožef, posestnik v Štritu; Mustar Franc, posestnik in župan v Kopolju; Jaklič Jožef, posestnik v Starem trgu; Jarc Janko, posestnik in gostilničar v Gorenjem Podborštu; Floriančič Anton, posestnik na Dolenji Dobravi; Höglar Jurij, posestnik v Secu pri Polomu; Turk Andrej, posestnik in mesar v Višnji gori; Šnapšak Jožef, posestnik in trgovec v Bšotanju; Klemenčič Blaž, posestnik v Toplicah; Lesjak Franc, posestnik in župan v Zatični; Drašler Janko, posestnik na Gorici; Humek Jakob, posestnik na Obrežu; Bregar Janko, posestnik in mesar v Ribnici; Černe Tomaž, posestnik v Črnomlju; Grabrijan Franc, posestnik in trgovec v Metliki; Metelko Franc, posestnik v Ledeči vasi; Burja Luka, posestnik in trgovec v Ribnici; Arko Anton, posestnik in hotelier v Ribnici; Krišper Anton, tovarniški ravnatelj v njivcah; Škufca Janko, posestnik v Dragi. — **Nadomestni porotniki:** Smolič Janko, posestnik v Spodnji Straži; Rohman Franc, posestnik in gostilničar na Malem Slatenku; Gačnik Anton, posestnik in mesar v Novem mestu; Kastelic Franc, posestnik pri Sv. Joštu; Seidl Franc, posestnik in trgovec v Novem mestu; Rifelj Franc, posestnik v Lodeči; Rladni Ignacij, posestnik in organist; Znanec Janko, posestnik in mlinar v Šmihelu; Senica Janko, posestnik in opekarnar v Dol. Straži.

Valentinu Turku v spomin. Tam doli blizu hrvaškega mesteca Cabra leži neznatna vasica Novi Kot, ki prav te dni žaluje ob grobu svojega vrliga, značajnega moža, moža stare slovenske korenine, g. Valentina Turka. In temu vzor možu naj velja jo v spomin naslednje vrstice. Ni imel pokojnik šol, a zdrav mu je bil um, ki ga je pri vseh njegovih podjetjih razumno rabil. S pridnim delom in rečno kupčijo si je pridobil lepo premoženje. Do skrajnosti varčen nadpram svoji osebi, je vsikdar imel odprte roke, kadar je trebalo podpirati narodna podjetja. Ko smo l. 1886. ustanovili požarno društvo sv. Cirila in Metoda za Ložki potok, Drago in Travo, je bil pokojni Valentin prvi, ki je duševno in gmotno podpiral družnico. Vedel je, kolikšnega pomena

je družba sv. Cirila in Metoda, posebno za tako ogroženi kraj, kakor je Draga. In tej družbi je ostal zvest do smrti. Dasi težko, je vendar vsikdar prišel iz Novega Kota v Drago, kadar smo prirejali veselice družbi v korist. In razveselili smo se vsikdar tega simpatičnega moža, ko je stopil v družbo. S pravo verno pa je pokojnik deloval kot odbornik občine Draga, ki je bil desna roka bivšemu županu v Dragi, sedaj posestniku in gostilničarju v Ljubljani gosp. Pavlu Turku — svojemu bratu. Nemški naval je bil pri vsaki odborovi volitvi tako velik, da smo vselej obupavali. Obupal pa ni nikdar pokojni Valentin, ki je imel med svojimi vaščani neomejeno zaupanje. Ob času volitve je pripeljal iz Novega mesta prav vse volilce in največkrat je odločil on, da je občina ostala v narodnih rokah. Bila sta res prava junaka, izkušena v borbah, dosledna in značajna pokojni Valentin in Ljubljancem dobro znani njegov brat gosp. Pavle Turk. Da se ni preselil g. Pavle Turk v Ljubljano, trdim sigurno, da bi bila občina Draga ostala še v slovenskih rokah. Slovenci v teh ogroženih krajih so ostali brez voditeljev, zato je Draga zapadla nemškemu molohu. Po Kraljskem nastane takoj vihar, če se na merodajnih mestih sproži misel, da treba zidati — bog nas varuj — novo šolo. Ne tako v Dragi. 14 let se je boril pokojnik skupno s svojim bratom Pavlom za šolo v Novem Kotu. In dosegel je, da imajo Novokotarji svojo šolo, čeprav je bila oblast določila, da mora stati šolsko poslopje v pol ure oddaljenem Starem Kotu. No, zdaj ima vsaka vas svojo šolo. Rajniki je dostikrat obžaloval, da ni hodil v šolo, zato pa je skrbel, da se njegovi rojaki poučujejo. In narod mu je hvaležen za njegov trud. Svoje otroke je vzgojeval naravnost vzorno in narodno. Vsi so ponosni Slovenci. Enega svojih sinov je dal akademično izobraziti in to je inženir gosp. Jakob Turk v Ljubljani. Njegovi rojaki so ga spoštovali, ljubili. Bil jim je dober svetovalec, pomagal vsakemu rad. Vsem, ki smo osebno z njim občevali, bo ostal pokojni Valentin v najblajšem spominu. Počivaj v miru zlata, slovenska duša.

Poročil se je 27. t. m. gospod J. Jeglič, posestnik v Podbrezjah, z gospico Fr. Kalan iz Poljšice. Bilo srečno!

»Traški kolonisti« na Trati pri Škofji Loki prirede, kakor smo že poročali, v ponedeljek dne 3. februarja zvečer v zgornjih prostorih pri »Jošku« na Trati vesel in zabaven družinski večer. Odbor kolonistov ne izda izza kušis svojega delovanja nič drugega, kot devizo: V prijateljskem krogu se bomo po domače zabavali, pili, pili in plesali. Vabilo na večer je obenem vstopnica. Vsak skrbi za se po svoji meri, pleše pa lahko, kolikor hoče. Posebnost na tem večeru je tudi ta, da imajo dame prosto voljno pravico in lahko volijo cel večer ravno tako kot gospodje. Torej na svidenje v ponedeljek zvečer.

Umrli je v Postojni dne 28. januarja t. l. po daljši, mučni bolezni gospod Anton Gaspari, gostilničar in posestnik. N. v m. p.!

Sankališče na Lancovem pri Radovljici je postalo prav privlačno za vse ljubitelje zimskega športa. Menda ga ni bolj slikovitega kraja, kakor je ravno kraj, kjer se nahaja sankališče na Lancovem. V ospredju ljubko mestce Radovljica, v ozadju mesta gorski velikani s svojimi nebotičnimi vrhovi, v podnožju sankališča poje svojo večno pesem bistra Sava, a na desno in levo zelene smreke. Pogled, da si lepšega ne moreš misliti. Čuje se, da se vrši v nedeljo 2. svečana sankaska dirka — a zvečer ima Radovljiški »Sokol« svoj sijajni ples, kje: sodeluje vojaška godba iz Gorice. Torej v nedeljo v Radovljico.

Kinematograf »Ideal«. Na sporedu današnjega »Specialnega večera« je jako zanimiva drama v dveh delih: »Kralj rudnikov«, dalje krasna humoreska »Sramežljivost Bonifača«, komični učinkovitosti »Svoje glava mladina« in »Solčni žarek«, drama »Lajnar« in znanstvena slika »Mikroskop in njega uporaba«. — Jutri nov spored z učinkovito dramo »Tuljska legija«.

Nesreča. Danes dopoldne je leta 1825. v Semiču, okraj Črnomelj, rojena Margareta Štrus prod hišo št. 13 na Starem trgu padla in se na glavi tako poškodovala, da so jo na zdravnikovo odredbo morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnico.

Brez dovoljenja so se hoteli večeraj v Ameriko odpeljati ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti Tomo in Anton Markolin, oba iz Dragonečca pri Zagrebu, Niko Puškar in Peter Radenič, oba iz Dvorjanc pri Pisarevni na Hrvaškem, pa jim je namero preprečil na južnem kolodvoru službojoči stražnik Večerin s tem, da jih je aretoval. Vsi štirje so morali na lastne stroške zopet v svojo domovino.

Prijet tat suknj. Dne 12. t. m. je bila v neki gostilni v Oradišču knji-

govesu Karlu Rakušu ukradena zimska suknja, v kateri je bil tudi nek prstan. Policija je tatu izsledila v bolnišnici in ga po ozdravljenju aretovala. Osumljenec je leta 1842. v moravški občini rojeni dninar Ivan Rožič, kateri je predal suknjo še isti dan nekemu premcgarju za 7 K. Rožiča so izročili pristojnemu sodišču.

Trpinčenje živali. Včeraj je po Dunajski cesti pripeljal nek mesar v mesto na vozičku 18 ovac in sicer tako, da so druga na drugi ležale, tri je imel pa za sedež. Preskrbljeno je, da dobi neusmiljenež zaslužno plačilo.

Sam se je zgasil. Pred par dnevi se je v centralni policijski stražnici zgasil 16letni sedlarski vajenec Jožef Reishofer iz Dunaja. Povedal je, da je svojemu mojstru na Dunaju poveril 30 K, s katerimi se je najprevo odpeljal v Gradec, potem je prišel pa v Ljubljano. Oddali so ga sodišču, odkoder pride kmalu zopet v avstrijsko rezidenco.

Turki se še povračajo. Včeraj se je mimo Ljubljane s posebnim vlakom na državne stroške peljalo iz Trsta 740 Turkov v Bosno, od koder so v času okupacije pobegnili v Turčijo.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 6 Hrvatov in 10 Slovencev, nazaj je prišlo 30 Bolgarov in 20 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Kontoristovka gđna. Olga Urekova je izgubila bankovec za 10 K, katerega je našel višji oficijal deželnega odbora, gosp. Ivan Peklenek ter ga oddal pri magistratu.

Zatekel se je nekam majhen bel psiček (Foxterier), ki je imel nad levo in desno nogo rjavo liso. Kdor ga je vjel, naj ga odda pri vratarju v hotelu Union.

Narodna obramba.

Veselica v Bohinju. Kakor smo že poročali, prirede v soboto zvečer v Bohinju veliko veselico v prid tamošnje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Kolikor smo poučeni, bo ta veselica ena največjih, kar se jih je dosedaj priredilo v Bohinju. Skrbljivo je za vsestransko zabavo, ples itd., tako da se bo lahko vsak naslajal po svoje. Podrobnosti sicer veselični odsek še noče izdati, vendar se je toliko poizvedelo, da je storil odsek najobsežnejše priprave, da bodo tudi zunanji gostje zadovoljni skozinsko. Odsek ima na razpolago do 70 zakurjenih sob z nad 100 posteljami, da se gostje drug dan lahko posvete z vsemi močmi zimskemu športu. Bohinjsko sankališče je namreč ravno sedaj v izredno dobrem stanju, razven tega se pa vrši sedaj tam tudi smuški tečaj, glede katerega bi bilo priporočati, da se ga Slovenci udeležijo v čim večjem številu. Kdor hoče spojit zdrav domaćo razvedrilo s še zdravnejšim gibanjem v prosti zimski naravi, temu se nudi s to veselico najugodnejša prilika, da doseže oboje s potjo. Prijatelji Cirila in Metodove družbe, prijatelji zimskega športa ne zamudite te ugodne prilike in pohitite v soboto tja v Bohinj, v Bistriško dolino ...

Društvena naznanila.

Ljubljanski Sokol. Snoči se je vršil v restavraciji Narodnega doma občni zbor Ljubljanskega Sokola. Obširneše poročilo predsedstva in tajnika prinesemo pozneje. Načelnik g. Drenik je poročal o telovadbi v preteklem letu sledeče. Sokol je imel 74 telovadcev članov, trgovskih vajencev je bilo vpisanih 78 ter so telovadili samo štiri mesece, in sicer marca, aprila, maja in junija. Obrtnega naraščaja je bilo vpisanih 118. Bilo je 140 telovadnih večerov, največja udeležba je bila 36 telovadcev, povprečna pa 20. Blagajniško poročilo g. Skaberneta izkazuje 12.742 K 60 v dohodkov, med njimi 4706 K udnine, 1000 K volila umrlega viteza Goriupa. Veselice so dale 5528 K 61 v. Stroškov je bilo za veselice 4832 K 44 v. Prebitka je 349 K 30 v. Računska preglednika gg. Barle in R. Vesel predlagata absolutorij, ki je bil soglasno sprejet ter se je izrekla blagajniku zahvala. Pri nato sledečih volitvah so bili pri acclamationem za starostu bratje dr. Murnik, za podstarostu dr. Rupnik in za načelnika Drenik. V ostali odbor so bili izvoljeni bratje Pavel Skale, dr. Janko Breznik, Tomo Purgstaller, Josip Mešek, Lev Franke, Albert Poženel, Viktor Zupanc, Vinko Bukovnik, Aleksander Kostnapfel, za namestnike pa Karel Mikuž, Bernard Ceschutnik in Strukej. Za zvezni občni zbor se izvolijo vsi člani predsedstva in iz odbora po vrsti vsi do inkluzivno brata Viktorja Zupanca. Za župni občni zbor, v katerega je treba voliti 18 delegatov, se izvolijo vsi člani predsedstva in odbora, vsi namestniki in še bratje Molnar, Ambrožič in Kramer.

Občni zbor jezdnegega odseka Sokola se je vršil včeraj v restavraciji Narodnega doma ter so bili izvoljeni: za načelnika brat Drenik, za odbornike pa bratje Sever, Sirknik, Hodko, Krapež, Reicher in Kramer. Brat Krapež izvolitve ni sprejel.

Podporno društvo zdravnikov je imelo snoči občni zbor v restavraciji pri »Zlatorogu«. Predsednik dr. Gregorič se je spomnil umrlih članov dr. Jenka, ki je umrl dne 1. februarja, dr. Neubergerja, ki je umrl 14. junija in dr. Seemann a, ki je umrl 27. decembra. V znak žalosti se dvignejo zborovalci s sedežev. Tajniško poročilo g. dr. Praunseisa se v zveze z odobravanjem na znanje. Računski zaključek pokojninskega zaklada izkazuje 20.737 K 29 v prejemkov, med njimi daril 260 K in prispevkov članov 5124 K 12 v. Imovina zaklada znaša koncem leta 1912 67.497 K 12 v. Razdeli se v tem letu znesek 4916 K 87 v, t. j. polovica doneskov članov in obresti petim vdovam po 983 K 37 v. V tekočem letu je bilo 38 članov, umrli so trije, ristopili trije, tako, da ostane število članov enako. Na predlog preglednika računov g. dr. Valenta se izreče upravitelju imovine g. dr. Geigerju zahvala. Med prejemki je treba omeniti darilo 200 K mestne občine ljubljanske. Pri nato sledečih volitvah sta bila izvoljena za pregledovalca računov zopet dr. Oražen in dr. Valenta.

Društvo železniških uslužbencev za vzajemno podpiranje ob smrti v Ljubljani vabi svoje članove na redni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 9. februarja t. l. ob pol 10. dopoldne v restavracijskih prostorih hotela »Južni kolodvor« (Stelzer) v Ljubljani.

Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma telovadnemu društvu Sokol II. v Ljubljani vabi svoje članstvo na II. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 2. svečana ob pol 10. dopoldne v prostorih g. Sarca (Rastohar). Spored: 1. Poročilo podpredsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev odbora. 6. Sprejemanje članov. 7. Slučajnosti. Z ozirom na to, da je ta občni zbor izredne važnosti, prosi obilne udeležbe odhor.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Ljubljana priredi v soboto 1. februarja 1913 v salonu pri »Kankertu« v Spod. Šiški predstavo veselice. Sodeluje šramel družbenih članov. Nastopijo priznani komiki. Ples do jutra. Vstopnina za osebo 60 v. Začetek točno ob 8. zvečer. Cisti dobiček je namenjen podpornemu skladu in se preplačila hvaležno sprejemajo.

Ljubljanski šahovski klub je imel v soboto dne 25. t. m. v kavarni pri Slonu svoj I. redni občni zbor. Predsedoval je klubov podpredsednik g. profesor Ludovik Vagaja, ki je v svojem govoru poudarjal, da ima klub namen, združiti prijatelje šaha ter jim nuditi priliko, da se izpopolnijo v šahovski umetnosti. Dne 31. prosinca 1912 ustanovljen klub ima 20 rednih članov; dva zvesta in ugledna člana, gg. Arturja barona Wolkenšperga in dr. Hugo.a Perenyia pa je klubu pred kratkem ugrabila smrt (v znak sožalja se dvignejo zborovalci s sedežev). Klubove zadeve je oskrboval odbor, ki je imel 7 rednih in 4 izredne seje. Pri igralnih večerih v kavarni pri Slonu je bil obisk poveljen. Nato poroča klubov tajnik dr. Mirko Vrančič podrobneje o klubovem delovanju tekom minulega leta. Zlasti omenja turnir meseca aprila t. l. za naslov »klubovega mojstra«. Turnirja se je udeležilo 10 članov, kot zmagovalac se je omenjeni naslov priboril c. kr. finan. nadsvetnik Herman Nickerl pl. Ragenfeld. Razun nekaterih drugih gostov je posejti šahovski klub tudi znani šahovski mojster dr. Milan Vidmar. Isti je priredil dne 28. avgusta t. l. simultansko produkcijo proti 7 klubovim članom, dne 7. septembra pa javno simultansko produkcijo proti 21 nasprotnikom; vsi 4 igralci, ki so dosegli takrat proti mojstru uspehe, so bili člani Ljubljanskega šahovskega kluba. S zahvalo omenja tajnik vč. g. Andreja Uršiča, župnika v Šent Lovrencu in znanega problemskega komponista, ki je povsetil mlademu klubu lep peteropotezen problem. — Glasom poročila blagajnika gospoda Leopolda Pevalaka je imel klub 135 K dohodkov, 128 K 89 vin. izdatkov, tako, da znaša prebitok 6 K 11 vinarjev; celo klubovo premoženje znaša 142 K 71 v. Knjižničar gospod Fran Golob poroča, da ima klub 20 šahovskih knjig ter šahovska lista »Schachwelt« in »Časopis českých šachistů«; kavarna pri Slonu pa daje klubu brezplačno na razpolago »Wiener Schachzeitung«, poprej tudi »Deutsches Wochensach«. Ker sta računski preglednika gg. Ivan Krivic in dr. Branko Fišer našla račune v redu, se izreče odboru absolutorij. Na podlagi proračuna se je

znižala članarino na letnih 5 K; novi člani plačajo z 1 K vstopnine vred 6 K. — Nato je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik gospod Ludovik Vagaja, c. kr. profesor; predsednikov namestnik gosp. Ivan Krivic, trgovec; odborniki gg.: Leopold Pevalak, trgovec, Fran Golob, c. kr. asistent tobačne režeje, in dr. Mirko Vrančič, pravni praktikant; namestnika gg.: Edmund Kavčič, trgovec in posestnik, ter Valentin Morgutti, hišni posestnik; računsko preglednika gg.: Herman Nickerl plem. Ragenfeld, c. kr. finančni nadzornik, in dr. Branko Fišer, deželni komisar. — Nato očitno predsednik gosp. L. Vagaja klubovo delovanje v letu 1913. Meseca marca se bo vršil turnir za klubovo moštvo, nato match med dosedanjim in novim klubovim moštvom, bržčas tudi korespondenčni match s kakim šahovskim klubom. Naprosilo se bo dr. Milana Vidmarja, da priredi ob počitnicah simultansko produkcijo. Nekako koncem leta se bo priredil turnir za ljubljansko prvenstvo, kateri se lani radi nastalih zaprek žal ni mogel vršiti. Ker vsi kulturni narodi v zadnjih desetletjih med seboj naravnost tekmujejo v ustanavljanju šahovskih klubov po mestih in v šahovskih prireditvah, zlasti Rusi, ki se v zadnjem desetletju odlikujejo po igralni moči in številu svojih mojstrov, Ljubljana, ki na vseh poljih napreduje, tudi na tem polju za drugimi mesti ne sme zaostati. Zato odbor vse prijatelje šaha brez razlike stanu, narodnega in političnega prepričanja vlijudo vabi, da klubu številno pristopijo in igralne večere ob ponedeljkih, sredo in sobotah od 8. ure dalje v kavarni pri Slonu pridno posejajo. Nikomur ne bo žal ter bo imel vsakdo gotovo velik užitek.

Zaključek plesnih vaj Sokola na Viču se vrši jutri v soboto v salonu g. Končana v Rožni dolini. Začetek ob 8. zvečer. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Telovadni odsek Sokola I. v Mostah pri Ljubljani imel je v nedeljo, dne 26. januarja t. l. svoj redni občni zbor. Starosta br. Fr. Remžgar je otvoril zborovanje, pozdravil navzoče brate, posebno še zastopnike Sokola I., omenil na kratko delovanje odseka v prejšnjem letu ter izrekel zahvalo vsem, ki so podpirali odsek. Iz poročil posameznih funkcionarjev je posneti, da je odsekov odbor 1912 imel 14 sej, odsek šteje 57 članov, med letom je nanovo pristopilo 16 članov. Odsek je imel 968 K 82 v dohodkih in 855 K 31 v stroških. Poplačali so se vsi odsekov dolgov za orodje in drugo tako, da ima danes odsek poleg inventarja še 113 K 51 v čiste imovine. Na izjavo bratov pregledovalcev računov izrekla se je bratu blagajniku zahvala in popolno zaupanje. Brat načelnik je naznanil, da je v 121 urah telovadilo 587 telovadcev, povprečno 5 na uro. Najboljše obisk je bil v mesecu avgustu. Dne 4. avgusta je priredil odsek javno telovadbo; udeležil se je sedem izletov in javno nastopil tudi pri telovadbi na Ledini, v Štepanji vasi in St. Vidu. Zleta v Prago se je udeležil en član. Odsek se je udeležil tudi pogreba br. prof. Cerkna in mnogozasluznega pesnika g. Aškerca. Poleg javne telovadbe priredil je odsek še 7 veselic z več ali manj ugodnimi uspehi. Po listkih vršča se volitev pokazala je sledeči rezultat: br. Jos. Starič, starosta; br. Jos. Kelbel, podstarosta in br. Jos. Adamič, načelnik. Kot odborniki pa so bili izvoljeni bratje: Kovič, Hamberger, Golob, Virant, Kostka, Stojkovič, Zorič, Stari in Novak, kot namestnika pa brata: E. Remžgar in M. Peklaj. Za pregledovalca računov pa brata: Fr. Remžgar in A. Klinc. Izvoljeni izvolitev sprejmo. Med slučajnostmi omenja br. Novak neprilike, ki so v preteklem letu ovirale odseku razvoj in napredovanje zastopnika Sokola I. naj pri svojem odhodu posreduje, da bo Sokol I. v bodoče zdatneje podpiral odsek v vsakem oziru zlasti še v tehničnem. Brat Zupan pa poljsni zadevo neke skupne prireditve sokolskega odseka Moste in tamošnje Ciril Metodove podružnice. Temu je sledil še pozdrav zastopnika Sokola I., na kar je brat starosta zaključil stvarno in mirno se vršiči občni zbor, pozivljajoč k nadaljnjemu vstrajnemu in resnemu delu.

Za sokolski telovadni odsek Sokola I. v Mostah je daroval br. starosta Štepanjskega Sokola Ivan Bricej 30 kron, za kar mu izreka odbor najsrčnejšo zahvalo.

»Vodnik« v Sp. Šiški. V novem odboru polit. društva »Vodnik« v Sp. Šiški je odbornik g. Fran Ogrizek strejši, ne Ivan, kakor je bilo napačno tiskano. Pri narodnonaprednih društvi v Sp. Šiški poznamo samo Frana Ogrizeka starejšega in mlajšega, Ivana pa sploh ni pri nikakem društvu v Sp. Šiški.

Z Bleda. Minulo nedeljo je po daljšem odmoru, priredil odbor »Branege društva« na Bledu burko

»Nebesa na zemlji«. Z veseljem smo pozdravili ta ukrep in to tambo, ker so nam naznanjali lepaki, da vprizore igro, igralci »Dramatičnega društva na Jesenicah«. Baš to je bil vzrok, da je bila dvorana »Blejskega doma« natlačeno polna. Igralci so storili v polni meri svojo dolžnost. Mnogo smo pričakovali od njih, a vendar so nas presenetili z izborno nastudirano in vsestransko premisljeno igro do čela — uspeh je bil naravnost sijalen. Med publikom se je čul samo en glas: tako uspele igre še nismo videli na Bledu! Med odmori je ljubko sviral blejsko tamburaško društvo pod vodstvom gospoda Ravnika. — Po igri je bil v hotelu Kaps plesni venček, katerega se je udeležilo častno število črtilcev Terpsihore, vrteč se ob živahnem udarjanju tamburašev tja v pozno noč. — Izrekajoč vrlim damam in gospodom igralcem svojo najiskrenejšo zahvalo na tolikem užitku, jim kličemo: na veselo svidenje!

Kranjskogorska podružnica slovenskega plan. društva ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 9. svečana t. l. ob 3. popoldne v hotelu »Triglav« na Jesenicah. Poročal bo odbor o delovanju in razpravljal se bo sprememba pravil v smislu enotnega besedila za podružnice S. P. D. Člane in prijatelje podružnice vlijudo vabi odbor k obilni udeležbi.

Prostovoljno gasilno društvo v Senožečah priredi dne 2. svečana v prostorih »hotela Mlaker« predpustno veselico s tombolo in plesom. Pri veselici svira tamburaški zbor bralnega društva »Tabor« iz Lozic nad Vipavo. Vstopnina za osebo 1 K in za obitelji 2 K. Dame proste. Ker je čisti dobitek namenjen za nabavo gasilnega orodja.

»Zvezda« na Dunaju. Pri občnem zboru društva dne 12. t. m. se je konstituiral sledeči odbor: Jakob Volk, predsednik; Bogumil Koser, podpredsednik; Mirko Rajh, tajnik; Fran Leupusček, blagajnik; J. Potokar, H. Vodnik in A. Gherisnich, odborniki.

I. Slovenski planinski ples na Dunaju, ki ga je dne 15. t. m. priredila dunajska podružnica Slov. plan. društva v dvorani hotela »Post« je toli moralno koli gmotno uspel nad vse pričakovanje. Otvoril je ples ob 9. zvečer podružnični načelnik gosp. Valjavec z gđ. Lavričev, hčerko ekscelence gosp. feldmaršallajntanta pl. Lavriča. Ob zvokih vrle godbe varaždinskega pešpolka št. 16, ki je večinoma sviral narodne komade, plesali so se do ranega jutra neumorno različni plesi, mej temi srbsko kolo (3krat) češka beseda itd. Z ozirom na dejstvo, da je bila to prva slovenska prireditev enake vrste na Dunaju, smemo udeležbo imenovati naravnost sijajno. Videti je bilo mnogo odličnih rodbin, gospic in gospodov, mej zadnjimi je bilo posebno častno zastopano tudi dijaštvo. Vladala je cel večer neprisljena, živahna zabava, katere so bili deležni tudi neplešalci, naslajajoč se v postranskih prostorih s pristnimi kranjskimi klobasami in izbornim cvičkom. K izbornemu uspehu so poleg delavnega odbora, kateremu gre vsa čast in priznanje, mnogo prispele pridne in navdušene prodajalke: gospa I. Knyjeva, gospica: Ida Juranova iz Ljubljane, Anica Križmanova, Pavla Jakubčeva in St. med. Valjavecva. Vivat sequens!

Slovenski klub v Sarajevu je priredil v soboto 25. januarja letošnjo predpustno veselico »Kurentov večer«, ki se je izborno obnesla. Originalno so bili dekorirani stranski prostori Društvenega doma, kjer se je vršila veselica. Poleg bujnega zelenja in eksotičnih podob, ki so pokrivala stene, visel je na električnih lestencih domač česenj in zraven njega lepo oprana čebula. V dveh gostilnah, ki so bile postavljene v plesni dvorani so okna zaljšale pisane »rute« in pa veliki »cagarji«, ki človeka vabijo, da si dušo priveže. Ob zvokih salonskega orkestra in petju lepih Devovih in Ferjančičevih »Slovenskih narodnih pesmi« je tekla zabava zelo živahno. Seveda ni manjkalo tudi harmonike. Izvanredno sta ugajala šaljivi zbor »Lepi Jurij« in komični prizor »Gledališna kandidata«. V pestri množici plesalk in plesalcev so vzbujale pozornost brhke dame v krasni narodni noši. Veselica je bila zelo dobro obiskana. Med drugimi so prišli: vladni svetnik in deželnošolski nadzornik Bedjanič, rač. nadsvetnik Premrov, stavb. nadsvetnik Dovič, dirigent filijalke ljubljanske Kreditne banke Vlah, finančni nadsvetnik Wolff, profesor in pesnik-pisatelj Milaković itd. Že zdavnaj so se oglašali petelini in oznanjali be'lo jutro, toda domov se še ni nikomur mudilo. Sarajevska podružnica ljubljanske Kreditne banke je poklonila za veselico 30 K, za kar ji naj bo izrečena najtoplejša zahvala. Da se je veselica tako obnesla je v prvi vrsti zasluga neumornega predsednika dr. Preindla.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. V soboto za razpar veseliga »Mala čokoladica« z gospo Kreisovo v glavni vlogi. Kapriciozna francoska veseliga je dosegla povsod najlepše uspehe. V nedeljo popoldne (izven abonmaja, za lože par) velika ljudska opera »Naskok na mlin«. Zvečer za nepar »Mala čokoladica«. Na pustni torek ob 6. zvečer Offenbachova opereta »Orpheus v podzemlju«, ki jo je sprejelo občinstvo pri premijeri in repriji z burnimi smehom.

Književnost.

»Popotnik« pedagoški in znanstven list, leto XXXIV., št. 1, ima sledečo vsebino: K. Svoboda, »O pomenu »Popotnika« za slovensko šolstvo in učiteljstvo«, J. Černy-Pribil, »Narodna pedagogika«, G. Kerschens-Steiner-Pav. Flerč, »Šolstvo v Monakovem«, Kristina Berchtold, »Mimika, pomagalka pri začetnem pouku v čitanju«, Franc Prážak-K. P. »Skrb za abnormno dete v Avstriji« in razna književna poročila.

»Vijesti« glasilu društev inženirjev in arhitektov v Zagrebu, Ljubljani in v Dalmaciji, ima v zadnji številki sledečo vsebino: »Pregled važnih grana kemijske industrije«, inž. Milan Vladena, »Vodne sile in podeželne električne centrale na Kranjskem«, inž. dež. stavb. nadsvetnik A. Kliner v Ljubljani, »Posjet društva inženirjev v Ljubljani Hrvatskom društvu inženirja i arhitekta dne 26. in 27. listopada 1912.« Nekaj o pašništvu in novem kranjskem pašniškem zakonu, inž. Rataj, »Zagreb, tehnika i tehničari«, inž. M. pl. Phippovič.

»Veda« 1912. Lux ex Oriente! Ob najjužnejših mejah Slovenije se je zbrala pred 2 letoma kopica mladih znanstvenikov, ki so sklenili, da vpelejo kulturo našega naroda na nova in uspešnejša pota. Bit će dana — smo rekli lani in letos moramo z navdušenjem pribiti dejstvo, da že visoko stoji solnce in da pušča za seboj z gorkoto in zlatom obsuto polje. »Veda« je postala činitelj slovenskega kulturnega življenja! Te dni, ko začenjajo pravna predavanja na »Revoluciji« v Trstu, predavanja, ki naj bodo nekak začetek laške univerze, te dni je stopila »Veda« v tretji letnik in bo skušala tudi letos v »posestrimskem mestu« dokazati, da imamo tudi mi že univerzo, kulturo in docente, a da manjka vsemu le forma in legalizacija. »Veda« naj poda dokaz, da nismo Slovenci katehumeni in da imamo vse pravice za vstop v svetščice. Pa še nekaj! Kakor klin je vtisnjeno naše ozemlje v dve veliki masi narodov, med Nemce in Italijane. Na »Vedi« je, da vzdrži naš narod kulturno tako visoko, da nas ne bo mogla raznaroditi tuja kultura, nje naloga je, da sprejema tujo kulturo in nam jo potem nudi v boljši obliki. Na meji Italije smo! Pred nami ležijo solčne poljane tujerodcev in nalaho nas objema prijetno-omamljivi cefir laške kulture. Na »Vedi« je, da nas ta cefir ne vspava, ampak vzdrži, da se povzdignemo nad soseda. Ona naj tvori mogočen val, ki z vehemencom udari proti severu in ustavi tujo prodiranje. Južno podnebje naj ji da ognjevitost in potenco, da bo zamogla vršiti svojo nalogo preko Ljubljane daleč proti severu. Tudi letos je bilo uredništvo v najboljših rokah in razveseliti nas mora dejstvo, da čitamo med uredniki ime profesorja Seidla, ki je vzbudil s svojim spisom »Kamniške planine« na slovanskem jugu, občno pozornost, nahaja se pa vmes tudi mlad mož, ki je zadnji dve leti z mladeniško ognjevitostjo kot publicist napisal nebroj člankov in referatov, zraven »Socializma«. Njegova brošura »o slovenski univerzi v Trstu« je vzbudila na celem jugu velikansko zanimanje. Filozofijo, psihologijo in pedagogiko je urejeval prof. Ozvald, priznani šolnik in učenjak, katerega ime se vdobi v vsaki slovenski privatni knjižnici. Znana je njegova »Logika« za srednje šole. Zraven Kramerja sta ostala v uredništvu Prijatelj, ki urejuje šolstvo in kulturno zgodovino, in privatni docent Vošnjak. Letošnjega zvezka vsebina je kaj mnogovrstna, dokaj je razprav in člankov gospodarske vsebine. Brezigar je spisal temeljito razpravo: Konjunktura, križa in depresija, Agneletto: Denar. Zanimiva je razprava bivšega kranjskega deželnega poslanca Mandella: Nekaj številk iz kranjskega deželnege gospodarstva; aktualna je ta študija in vzbudila je po svoji strogo stvarnej vsebini v našem političnem in gospodarskem življenju vseobčo zanimanje. Seidl priraša: Mehaniko duševnega delovanja, in reči moram, da je ta razprava pisana znanstveno, a obenem tudi tako poljudno, da jo mora vsak laik čitati z največjim užitkom, saj obdeluje snov, ki zanima skozi tisočletja človeštvo. Vošnjak in Knaflič prirašata par krajših člankov, večina »pregledov in referatov«.

pa je njunih; pomagajo jima Ogris, Ozvald, Zmave in drugi. Prijatelj priraša »Gradivo« o Kordeševem življenju, profesor Murko Štrekljev nekrolog, Zarnik zanimivo študijo: o oblikah s pomešanimi moškimi in ženskimi znaki. Iz ženske roke ni potekel nobeden članek. Jako dobrodošlo so nam tri razprave v hrvaškem jeziku. Z veseljem nas navdaja to praktično jugoslovansko in odkritosrčno želimo »Vedi«, da bi tudi v tretjem letniku uspešno razširjala Slovincem obzorje.

Vse tu naznanjene knjige se dobivajo v »Narodni knjižarni« Ljubljani. Prešernova ul. št. 7.

Izpred sodišča.

Izpred upravnega sodišča.

Evharističen kongres pred upravnim sodiščem. V sredo se je vršila obravnava glede pritožbe dunajskega občinskega svetnika Franca Schulmeierja proti dunajski občini, ker je ta dovolila za evharističen kongres 20.000 kron podpore in 32.000 kron za olepšavo cest in trgov kjer se je imel pomikati spreved. Občina je utemljila to podporo s tem, da bode dunajsko mesto vsled navedenih toliko tujevalov pridobilo. Proti ti podpori pa se je Schulmeier pritožil in izjavil v pritožbi sledeče: Po medkonfesionalnem zakonu se ne sme nikogar siliti, da bi plačeval ali kaj žrtvoval za druge konfesije. Nikakor ni prav, da se denar, ki ga plačajo davkoplačevalci vseh konfesij na Dunaju porablja nato enostransko in v prid ene konfesije. Izgovor glede prometa tujevalov nikakor ne opravičuje dunajsko občino, da bi smela preiti določbe interkonfesionalnega zakona. Zastopnik dunajske občine pa je napram temu poudarjal, da občini nikdo ne more braniti podpirati promet tujevalov. Da je dunajska občina opravičena dajati podpore za olepšavo cest povodom procesije na Telovo, je upravno sodišče že odločilo in isto velja tudi za ta slučaj. Sodišče se je pridružil mnenju zastopnika občine in je Schulmeierjevo pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno.

Izpred kasacijskega sodišča.

Dejanski kes. Kasacijsko sodišče je razveljavilo obsodbo okrožnega sodišča v Pisku s katero je bil obsojen neki Tupa zaradi tatvine ene nikelnaste ure, katero je ukradel povodom nekega požara. Tupa je v svoji pritožbi navajal, da se je tatvine dejansko kesal in je vrnil sam lastniku uro nazaj, še predno je o tatvini zvedela žandarmerija. Vsled tega je po § 187. kaz. zakona nekazniv. Kasacijsko sodišče se je pridružil temu mnenju in je Tupo oprostil.

Razne stvari.

»Sufragetke« iz Londona poročajo: Sufragetke so predvčerajšnjim razbile okna na poslopiju Hamburg-Amerika proge. Škoda znaša več tisoč kron.

»Veliki deficit gledališča« iz Frankfurtu poročajo: Letno poročilo nove gledališke akcijske družbe, ki vodi obe mestni gledališči, izkazuje izgubo skoro pol milijona kron.

»Eksplozija dinamita« iz Jelisevtpola poročajo: V pisarni bakrenih rudnikov bratov Kundurov je predvčerajšnjim eksplodiral dinamit. Dvonnadstropno poslopje je bilo popolnoma razrušeno. Šest oseb je bilo ubitih.

Gospodarstvo.

Ljubljanski semenj za kože ter kozuhovino,

ki se je vršil v skladišnih prostorih tvrdke »Balkan«, špedicijske delniške družbe v Ljubljani, Dunajska cesta 33, doprinesel je, očigled, trudopolnim in jako skrbnim predpripravam omenjene družbe, zelo povoljen zaključek in dokaz po katerem se lahko sodi, da je sedaj tradicijsko postali »Ljubljanski semenj kož« za deželo kakor naše mesto nepodcenljivi faktotum, najsibode v gospodarskem, kakor tudi v interesu tujskega prometa.

Tek sejma, ki se je vršil dne 26. in 27. t. m. je bil vsled izrednega mnogobrojnega poseta kupcev iz različnih krajev in mest, tako med drugim tudi iz Lipskega, Monakovega, Budimpešte, Dunaja itd. prav živahen, tako, da se je vse na trg prinešeno blago po izredno ugodnih cenah prodalo. — Po prima blagu se je ob obeh tržnih dneh mnogo povpraševalo in tudi prav dobro plačevalo ter je bilo posebno prvega tržnega dne kupcev več kot dovolj.

Na trgu so bile sledeče kože prodane:

cca.	200 komadov	govejih suhih	po K	3:30	do K	3:40	za kg
"	300	" osolenih	" "	1:22	" "	1:50	" "
"	100	telečjih suhih	" "	4—	" "	5—	" "
"	100	" osolenih	" "	1:50	" "	2—	" "
"	4000	ovčjih	" "	1:80	" "	2—	" "
"	700	kozjih	" "	2:75	" "	5—	" kos
"	400	srne	" "	1:80	" "	2—	" "
"	2000	lisičjih	" "	18—	" "	20—	" "
"	200	kune belice	" "	36—	" "	44—	" "
"	150	" zlatice	" "	50—	" "	55—	" "
"	4000	zajčjih	" "	1:20	" "	1:40	" "
"	450	jazbecjih	" "	10—	" "	11—	" "
"	100	divje mačke	" "	4—	" "	5—	" "

nadalje se male partije kož od vidre, dihurja itd.

Denarni promet je znašal okroglo K 200.000.—.

Vsekakor pa je gotovo, da je po deželi še dovolj blaga, tako, da se bo prejkone v pričetku meseca marca t. l. vršil še drugi semenj v Ljubljani, kot predhodnik velikega lipskega sejma in budimpeškega kožnega trga na Jožefovo, čemer pa se bo de se svoječasno poročalo.

»Duhovnik« — špion. Iz Inomosta poročajo: V Rivi so aretirali nekega italijanskega duhovnika iz Gordone, ki si je sumljivo ogledoval vojaške ceste, ki vodijo k trdnjavam. Pri njem so dobili več sumljivih pismov. Njegove tovariše zasledujejo.

»Nesreča na morju« Iz Havra poročajo: Predvčerajšnjim ponoči je zadel pri Cap de la Hagne parnik »Phryne«, ki je vozil iz Alžira v Rouen, ob nemško jadrnico »Panyani«, ki je vozila iz Hamburga - Valparaiso. »Panyani« se je takoj potopil. Stiri osebe je rešil parnik »Phryne«, trideset mož pa pogrešajo.

»Sleparski bankirji« Iz Pariza poročajo: Včeraj so zaradi poverbe aretirali ravnatelje neke privatne banke, markija de Faymaranda. — Aretirali so tudi ravnatelja banke »Credit agricol Sud - Espagne«, Pavla Pequignota. Že eno leto vodi preiskovalni sodnik preiskavo proti imenovani banki, ki je izvršila velikanške sleparije.

»Zalostne razmere med Čehi in Poljaki« Iz Poljske Ostrave poročajo: Pred časom je mnogo poljskih šolskih otrok na ukaz svojih staršev v čeških občinah začelo stavkati, ker niso hotele češke občine na lastne stroške ustanoviti poljskih šol. Zdaj se pa tudi v poljskih občinah tukajšnjega okraja začelo stavkati več sto čeških šolskih otrok, ker tudi poljske občine nočejo ustanoviti čeških šol.

»Roparski napad na Dunaju« Z Dunaja poročajo: Včeraj jutraj je bil v drugem okraju v Grosse Sperlgasse izvršen drzen roparski napad. V juvelirsko prodajalnico Jenny Steiner je prišel neki mož, ki je hotel kupiti prstan z briljantom. Prodajalka, ki je bila sama v prodajalni, mu je pokazala tableto s tridesetimi prstani. Neznane pa ji je potegnil tableto iz rok ter pobegnil. Roparja niso dobili.

»Maroški vojni minister« — korporal. Olomuški »Pozor« poroča, da služi pri 54. pešpolku bivši maroški vojni minister Czerny kot korporal. Czerny, ki je bil rojen v neki severnonemški vasi, je ravnotako kot njegov rojak Mokri napravil v Maroku hitro kariero ter postal minister. Ko se je vrnil v svojo domovino, je moral zadostiti svoji vojaški dolžnosti in so ga asentirali k 54. pešpolku. Pred nedavnim je prosil cesarja, naj se mu dovoli vstopiti v turško armado, česar pa se mu ni dovolilo.

»Velik škandal v Lodzu« Iz Varšave poročajo: V Piotrkovu se je v petek končal proces proti tvorničarju in večkratnemu milijonarju Oskarju Lahmertu iz Lodza. Lahmert je v družbi z nekaterimi drugimi tvorničarji iz Lodza prirejal v konditoriji Miller z mladimi deklicami orgije. Konditor Miller je zvabil deklice v svojo slaščičarno ter jih potem prepustil za drago odškodnino bogatemu pohotnežu. Vsled ovadbe staršev ene deklice je vdrila policija v lokal slaščičarja ter aretirala Millerja in tvorničarja Lahmerta. Miller se je zastrupil v zaporu, Lahmert se je pa moral v petek zagovarjati pred sodiščem. Razprava se je vršila tajno. Po zaslišanju 22 prič, med katerimi je bilo tudi več deklic, je bil Lahmert obsojen na štiri leta ječe.

Naprednjaki,

spominjajte se pri vsaki priliki
»Narodnega sklada«
ni nabirajte prispevke zanj!

Telefonska in brzojavna poročila.

MED VOJNO IN MIROM.

Odgovor Turčije na noto veselil.

Dunaj, 31. januarja. Turški odgovor na noto veselil, ki ga je izročil Pallaviciniju turški zunanji minister, se objavlja sedaj v besedilu:

Noto poudarja v svojem začetku, da otomanska država priznava, da je skorajšnja sklenitev miru aužno potrebna v interesu splošnosti. Nato poudarja, da so veselile smatrala za potrebno, da naj Turčija pred Odrin balkanskim državam. Toda Odrin je mesto, ki je vsled svojega posebnega značaja nerazdružljivo zvezano s turškim cesarstvom, tako, da je sama vest, da hoče vlada predati Odrin, provzročila v narodu tako razburjenje, da je to provzročilo jemsijsko prejšnjega kabineta. Vzlic temu je pripravljena Turčija vkloniti se zahtevam veselil z ozirom na oni del Odrina, ki leži ob desnem bregu Marice, med tem, ko zahteva levi breg z mošejami, mavzoleji, historičnimi in mohamedanskimi verskimi svetinjami za sebe. Nujno je potrebno, da se ohrani nad tem delom mesta turška suvereniteta, sicer bi lahko imelo to za državo nevarne posledice. Kar se tiče Egejskih otokov, poudarja nota, da je Turčija oni del otokov, ki leže pred Dardanalami za obrambo glavnega mesta, neobhodno potreben. Posest otokov, ki tvorijo bistveni del Male Azije, pa je Turčiji ravno tako potrebna za varnost Male Azije. Vsaka rešitev, ki bi zmanjšala avtoriteto otomanske vlade na teh otokih, bi bila opasna, ker bi nastala na teh otokih ognjišča za agitacijo, ki bi vplivala tudi na maloazijsko obal. Porta je voljna pristopiti, da odločujoče veselile o usodi otokov, ki so jih zasedle zvezne balkanske države, če primerno upoštevajo nazore turške vlade glede Egejskih otokov sploh, ter glede skrbi, da ostanejo Dardanele nedotaknjene. Turška vlada poudarja, da je že dosti žrtvovala, zato odločno izjavlja, da mora odkloniti nadaljnje zahteve balkanskih zveznikov. Turška vlada z zadovoljstvom sprejme obljube veselil glede materialne in moralne podpore, smatra pa za potrebno za nadaljnji razvoj Turčije:

1. Da dobi svobodo avtonomne carine.
2. Da sme svobodno sklepati trgovinske pogodbe.
3. Da sme podvreči tuje državljane turškim davčnim zakonom.
4. Pred vsem je treba, da zviša Turčija svojo dosedanje carino za štiri procen.
5. Zahteva, da se odpravijo inozemske pošte in
6. Da se odpravi režim kapitulacij.

Zgodovina izročitve turškega odgovora.

Pariz, 31. januarja. Kakor poročamo na drugem mestu, je baje dal veliki vezir odpoklicati turškega zunanjega ministra iz avstrijskega veleposlanstva, ko je hotel izročiti odgovor Turčije. Pariški listi pa prinašajo senzacionalno vest, da je turški zunanji minister odgovor že izročil avstrijskemu veleposlaniku, da pa je bil tekst odgovora tak, da je grof Pallavicini noto vrnil turškemu zunanjemu ministru s pripombo, da taka nota ni niti za balkanske države, še manj pa za veselile sprejemljiva. Turški ministerski svet se je takoj nato sestel in noto popravil.

Razpoloženje v Carigradu.

Carigrad, 31. januarja. V mestu in sploh v turški javnosti je zavladala popolna letargija. Dasiravno je veliki vezir Mahmud Šefket paša izjavil, da je sedanjí odgovor Turčije najskrajnejši korak, ki ga more turška vlada storiti, se v carigradski javnosti ne kaže bojovito razpoloženje. Vlada splošna apatija.

Izpred Čataldže.

Carigrad, 31. januarja. Poročila izpred Čataldže vedo, da nediscipliniranost v turški armadi vedno bolj narašča. Med turškimi častniki se vrše še vedno spopadi. Enver beg, ki bi mogel edini poravnati spor v armadi, si ne upa k vojski, ker se boji, da bi ga pripadniki Nazim paše ubili.

Vtisk odgovora Turčije v Londonu.

Pariz, 31. januarja. Iz Londona poročajo, da je sir Edvard Grey, ko je izvedel za odgovor Turčije, na korak veselil, sporočil turškemu poslaniku Rešid paši, da smatra angleška vlada odgovor Turčije za malo zadovoljiv. Angleška še enkrat nasvetuje Turčiji, da naj odstopi Odrin brezpogojno in brez vsakega pridržka Bolgarski.

Generalissimus Savov — turškemu velikemu vezirju.

Carigrad, 31. januarja. Bolgarski generalissimus Savov je poslal turškemu velikemu vezirju Mahmudu

Šefketu paši to-le depešo: »Mimotika, 30. januarja. Javljam Vaši ekscelenci, da so mirovna pogajanja v Londonu ustavljena. V zmislu točke 4. zapisnika o premirju Vas obveščam, da bo naša armada zopet pričela z vojnimi operacijami v ponedeljek, dne 3. februarja ob sedmih zvečer. — General Savov.« — Na to depešo je Mahmud Šefket paša odgovoril, da jemlje obvestilo na znanje.

Dnevno povelje turške vrhovne komande.

Carigrad, 31. januarja. Vrhovna komanda tur. armade je izdala to-le dnevno povelje: »Ker je Bolgarija odpovedala sklenjeno premirje v roku, določenem v premirnem zapisniku, pričnemo zopet z vojnimi operacijami v ponedeljek ob 7. zvečer.

Odrin.

London, 31. januarja. »Daily Chronicle« poroča izpred Odrina, da oblega trdnjavo 105.000 mož. Med njimi je 30.000 Srbov.

Oblegovalna armada je postavila toliko oblegovalnih in brzostrelnih topov in strojnih pušk, da je brez dvoma, da se jim bo posrečilo mesto in trdnjavo tekom dveh dni popolnoma razrušiti.

Dunaj, 31. januarja. Vest, ki jo je včeraj dobila tukajšnja borza, da se je Odrin udal, se ni uresničila.

Frankfurt, 31. jan. »Frankfurter Zeitung« javlja iz Sofije: Tu sem poročajo iz povsem zanesljivega vira, da vlada v Odrinu popolna anarhija. Vse civilno prebivalstvo, na čigar strani stoji tudi mnogo častnikov, vedno odločneje zahteva, da se trdnjava takoj uda Bolgarom. Zadnje dni je bilo zahrbtno umorjenih več višjih častnikov. Odkar je došla vest, da je bil ustreljen generalissimus Nazim paša, ni poveljnika Šukri paše nikjer videti.

Sumničenje bivše turške vlade.

Dunaj, 31. januarja. »Jugoslovanska korespondenca« poroča iz Carigrada, da je prišel včeraj veliki vezir Mahmud Šefket paša k ruskemu veleposlaniku pl. Giersu in da je imel z njim poluren razgovor. Važno je, da glasilo komiteja istočasno konstatira, da so vesti o ruskih grožnjah Turčiji izmišljene. List trdi, da je hotel bivši veliki vezir Kamil paša dogovorito s tripelentno s temi vestmi prikriti na divan in na narod, da bi mogel predati Odrin Bolgarom. Padec kabineta je razdril ta načrt.

Albanija.

Solun, 31. januarja. Narodni Albanci, zlasti južni Albanci, zopet naglašajo, da bodo vstajali na tem, da dobi albanski prestol neki avstrijski dostojanstvenik. Z veseljem bi pozdravili, če bi bil to kak princ cesarske hiše. O nadaljnjih razmerah s Carigradom nočejo slišati ničesar.

Petrograd, 31. januarja. »Borzní kurir« priobčuje razgovor z nekim dobro informiranim ruskim diplomatom, ki je baje izjavil, da soglašja Rusija, da se Skader in Janina priklonita Albaniji. Tudi če Črnogorci cziroma Orki zavzamejo ti dve mesti, bi to ničesar ne izpremenilo. Glavna naloga ruske diplomacije je, da spravi interese Slovanov v sklad z interesi veselil, da se izogne evropskim zapletom in da lokalizira vojno, če zopet izbruhne.

Skader.

Cetinje, 31. januarja. Predvčerajšnjem so napadli Turki črnogorske pozicije z namenom, da si zopet priore prejšnji dan izgubljene postojanke. Boj je trajal pet ur, nakar so se Turki z velikimi izgubami umaknili. Črnogorci so imeli dva mrtva in osem ranjenih.

London, 31. januarja. »Times« poroča iz Skadra, da se je posrečil enemu oddelku turških čet v Skadru izpad iz mesta in da je ta oddelke zasedel Sv. Ivan Meduo. V Skadru so baje razobešene albanske zastave.

Romunski v Bolgarska.

Bukarešta, 31. januarja. Protokol, ki sta ga sestavila poslanik Misu in dr. Danev, sta podpisala oba zastopnika in ga poslala v Bukarešto.

Dunaj, 31. januarja. V političnih krogih zatrjujejo, da je bolgarsko-romunski spor izgubil svoj kritični značaj. Veselile so ponudile Bolgarski in Romunski, da bodo izrekle same svoje mnenje o zahtevah. Romunska vlada je to ponudbo že sprejela, iz Sofije pa do sedaj še ni odgovora. Dunajski diplomatski krogi upajo, da se boste obe vladi podvrgli razsodbi veleposlanikov.

Azija Azilcem.

Carigrad, 31. januarja. Tu se je ustanovil komite »Azija Azilcem«, ki ima namen ohraniti Turčiji posest v Mali Aziji in zabraniti vmešavanje Evrope.

Francoski aviatiki na potu na bližje.

Paris, 31. januarja. Znani francoski aviatik Vedrinez je v družbi z raznimi drugimi aviatiki odpotoval na Balkan. Da vstopi v srbsko vojaško službo.

Protidinastične spletke.

Dunaj, 31. januarja. Nemški listi priobčujejo vest, da je bil bivši srbski policijski minister Genčić aretiran, ker so ga imeli na sumu, da provzroča protidinastično gibanje. Baje je sestavil tudi neke protidinastične lepake, ki so jih baje našli v Belgradu.

Enver beg.

Carigrad, 31. januarja. Polkovnik Enver beg je prošil velikega vezirja za prestavljenje na berlinsko mesto nazaj, vendar je še odložil začasno svoje odpotovanje.

Rdeči križ.

Curih, 31. januarja. Srbska vlada je zaprosila švicarski Rdeči križ za pet izkušenih internih zdravnikov in več strežnic.

Turški delegati.

London, 31. januarja. Turški delegati v Londonu so se včeraj poslovili pri siru Edvardu Greyu in se zahvalili za gostoljubnost in podporo pri mirovni pogajanjih.

Janina.

Rim, 31. januarja. Poroča se, da se Grkom v Epiru ni posrečilo obkoliti Janine.

Bolgarski finančni minister v Parizu.

Pariz, 31. januarja. Semkaj je prispel iz Londona bolgarski finančni minister Teodorov ter imel dolgo konferenco s francoskim finančnim ministrom Klotzom.

Napredna zmaga.

Postojna, 31. januarja. Pri volitvah v zastop okr. šolskega sveta so zmagali naprednjaki. V Senožčah Fran pl. Garzaroli in kot namestnik Filip Kavčič. v Postojni pa Fran Arko in kot namestnik Fran Dekleva.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 31. januarja. Gosposka zbornica je imela danes ob pol 12. izredno sejo z ozirom na smrtni slučaj v vladarski hiši. Predsednik knez Windischgratz se je v vznešenih besedah spominjal pokojnega nadvojvode Rainerja ter proslavljal njegove zasluge za cesarja in domovino. Zbornica je sklenila izraziti sožalje cesarju in nadvojvodinji vdovi. Nato je bila seja zaključena.

Učiteljska službena pragmatika.

Dunaj, 31. januarja. Vlada je predložila včeraj članom parlamentarne specialne komisije načrt zakona glede službenega razmerja učitelstva na državnih srednjih in nižjih učnih zavodih. Ta predloga tvori nekako dopolnilo splošne službene pragmatike za državne uradnike in zaznamuje kot učitelje v smislu tega zakona sledeče kategorije učitelstva na srednjih in nižjih državnih učnih zavodih brez razločka spola: 1. prave učitelje (profesorje, ravnatelje in predstojnike), 2. prov. učitelje, 3. suplente in asistente. Glede nastavljanja veljajo splošne določbe za državne uradnike. Odpravljena pa je določba glede poskušne triletnice. Suplenti in assistenti bodo nastavljeni vedno za dobo potrebe najmanj pa do konca tekočega semestra. Assistenti na obrtnih zavodih bodo nastavljeni navadno na dve leti, izjemoma na tri leta. V prvih dveh letih je asistent lahko odpuščen, če se izkaže, da ni zmožen za imenovanje, po preteku dveh let pa samo disciplinarnim potom. O učiteljih, kakor tudi o suplenthih se bodo vodile tekoče kvalifikacijske tabele. Tudi več drugih novosti ima ta zakon. Tako na primer pravi glede zadrževanja § 25.: Učitelj mora v šoli in zunaj šole ali urada varovati svoje stanovsko dostojanstvo, prilagoditi se mora vsem zahtevam discipline in opustiti vse, kar bi škodovalo njegovemu dostojanstvu in zaupanju vanj in bi ne bilo v interesu šole. Kdor se pregreši zoper ta § bo kaznovan ali z redovno globlo (nosvarilo ali denarna globa do 100 kron) ali pa z disciplinarno kaznijo (ukor, izključitev od napredovanja pri plači ali remuneraciji, znižanje plače, vpokojitev z zmanjšano pokojnino ali pa odpust.)

Italijanska pravna fakulteta.

Dunaj, 31. januarja. Proračunski odsek se sestane prihodnji teden v četrtak, da se posvetuje o italijanski pravni fakulteti.

Justični odsek.

Dunaj, 31. januarja. Justični odsek je končal včeraj posvetovanje o §§ 4. do 6. odvetniškega reda. Seje se nadaljuje prihodnji teden.

O rezervistih na državnih mejah.

Dunaj, 31. januarja. Pri domobranskem ministru generalu Georgiju se je danes zglasila deputacija poslancev vseh narodnosti, da se informira, kdaj bodo rezervniki, stoječi na mejah, odpušteni iz vojaške službe. Minister Georgi je izjavil, da odpust rezervnikov, ki se nahajajo v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, in njih nadomestitev z domobranci, ni v načrtu.

Novi izgredi sufragetk.

Dundee, 31. januarja. Pri podelitvi častnega občanstva premierju Asquithu je prišlo do velikih izgredov. Minister je bil, ko je odgovarjal na neko vprašanje, trajno prekinjen od pristašic ženskega gibanja. Neko damo, ki je imenovala ministra izdajalca, so odstranili iz dvorane. Ko so hoteli nato odstraniti še druge razgrajalke, polastil se je teh velik strah, tako da so nekatere hotele poskakati čez ograjo 20 m visoke galerije. V zadnjem trenutku se je posrečilo to preprečiti. Ko se je končala podelitev častnega občanstva, je minister Asquith mirno končal svoja izvajanja.

ker so bili pod zastavo poklicani vsi rezervni letniki. Kar se tiče rezervnikov, ki služujejo sedaj v drugih pokrajajah, je tudi težko kaj ukreniti, ker so bili poklicani pod orožje samo mlajši letniki. Teh pa ni mogoče nadomestiti s starejšimi, ker bi bilo to celo v nasprotju z novim brambnim zakonom. Minister je končno naglašal, da bo skrbel za to, da bodo dobile rodbine pod zastavami se nahajajočih rezervnikov primerno državno podporo.

Akcija orlentalških železnic.

Dunaj, 31. januarja. Kurz akcij orijentalških železnic je včeraj nenadoma precej poskočil. Kot kupec za te akcije se je zglasila predvčerajšnjem in včeraj neka velika in močna banka. Vršile so se konference poslaničkov o finančnih in gospodarskih vprašanjih glede ozemlja, ki preide iz turške oblasti v roke balkanskih narodov in trdijo, da bo imel ta prehod izredno ugodne posledice za orijentalške železnice.

Opustitev kadetske šole v Mariboru.

Dunaj, 31. januarja. Vojno ministristvo je sklenilo opustiti kadetsko šolo v Mariboru.

Bivši poslanec dr. Kronawetter umrl.

Dunaj, 31. januarja. Tu je umrl bivši državni poslanec in vodja liberalnega in demokratskega gibanja na Dunaju, dr. Kronawetter, star 84 let.

Trgovinske pogodbe z balkanskimi državami.

Dunaj, 31. januarja. V ministrstvih študirajo sedaj ona vprašanja, ki jih je upoštevati pri reviziji trgovinskih pogodb z balkanskimi državami.

Iz vodstva mladočeške stranke.

Praga, 31. januarja. Cirkular odbora mladočeške stranke pozivlja danes Čeha na izstop iz vladne večine. Vlada naj izve, da zamore finančne predloge rešiti samo s pomočjo Čehov, da pa ti ne bodo glasovali zanje, če ne bo vlada dala Čehom dokaza, da resno namerava urediti razmere na Češkem. Češke stranke nikakor niso pripravljene zavlačevati sedanje obupno stanje še več mesecev, marveč zahtevajo odločitev v najkrajšem času.

Ogrska.

Budimpešta, 31. januarja. V prihodnjih dneh se zasede mesto državnega tajnika v naučnem ministristvu. Imenovan bo podpredsednik poslanske zbornice Bela pl. Jankovics. Na mesto Jankovicsa bo najbrže izvoljen poslanec Antal za podpredsednika.

Napitnine.

Budimpešta, 31. januarja. Povodom konkretnega slučaja je trgovinski minister principijalno določil, da je šteti napitnine natakarijem za redne dohodke, ki tvorijo podlago za bolniško zavarovanje.

Kanadijan — Pacifik.

Berlin, 31. januarja. Včeraj zvečer se je končala konferenca paroplovnih družb severoatlantičnega prometa. Zastopana so bila vodstva angleških, francoskih, ruskih, belgijskih, holandskih, nemških, avstrijskih in skandinavskih paroplovnih družb. Sporazum med temi družbami in družbo Kanadijan Pacifik se ni dosegel. Vse družbe so sklenile nato, da se združijo tudi brez sodelovanja omenjene družbe. Avstrijska paroplovna družba Avstro-Amerikara je sklenila, da bo vpeljala reden promet med Trstom in Kanado.

Mornariški proračun Angleške.

London, 31. januarja. »Times« poročajo, da se bo mornariški proračun prihodnjega leta gibal med 46 in 47 milijoni funtov, kar pomeni zvišanje za 2 milijona.

Homerule.

London, 31. januarja. Lordska zbornica je včeraj o polnoči odklonila zakon o irskem parlamentu s 326 glasovi proti 69 glasovi.

Poljaki na Nemškem.

Berolin, 31. januarja. V nemških nacionalnih krogih se zatrjuje, da včerajšnje glasovanje nemškega državnega zbora ne bo izzvalo v vladi nikakršne krize, nasprotno, da so politični krogi splošno prepričani, da državni zbor nima nacionalne večine, in da je treba računati skoraj z razpustom državnega zbora.

Novi izgredi sufragetk.

Dundee, 31. januarja. Pri podelitvi častnega občanstva premierju Asquithu je prišlo do velikih izgredov. Minister je bil, ko je odgovarjal na neko vprašanje, trajno prekinjen od pristašic ženskega gibanja. Neko damo, ki je imenovala ministra izdajalca, so odstranili iz dvorane. Ko so hoteli nato odstraniti še druge razgrajalke, polastil se je teh velik strah, tako da so nekatere hotele poskakati čez ograjo 20 m visoke galerije. V zadnjem trenutku se je posrečilo to preprečiti. Ko se je končala podelitev častnega občanstva, je minister Asquith mirno končal svoja izvajanja.

Rmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko na: Kmečko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umetno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetским županstvom.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. januarja: Ivan Pavšner, rejenec, 6 tednov, Mala čolnarska ulica 4. — Josip Tribuč, zasebni uradnik, 70 let, Gradišče 7. — Andrej Petek, župnik v pok., 80 let, Rimska cesta 2. — Josip Rainer, narednikov sin, 7 mesecev, Poljanska cesta 54. — Ivan Schatzer, sin skladiščnega paznika, 4 leta, Hranilnična cesta 13. — Alojzija Zajec, prekaževalčeva in posestnikova žena, 49 let, Poljanska cesta 75.

V deželni bolnici:

Dne 24. januarja: Uršula Zaletel, šivilja, 40 let.

Dne 25. januarja: Marija Urbas, občinska uboga, 76 let. — Frančiška Levinger, blagajničarka, 19 let.

Solarine

Schichtovo čistoilo za kovine Solarine

prizna krasen lesk na med, baker, srebro in zlato. Se leka najdalje! Je zajamčeno prosto strupa in kislin ter najcenejša v rabi, ker izdatno in ima patentovano štedilno kapilavac. Vsevelike vsebine olja naravno varstvo kovin proti orosenju, omadeževanju, rji in zelenici.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dunajske borze 31. januarja 1913

Maloobsejni papirji.	Dinar	Slagova
4½% majeva renta	84.45	84.65
4½% srebrna renta	87.95	88.15
4½% avstr. krona renta	84.55	84.75
4½% ogr.	84.10	84.30
4½% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4½% k. o. češke dež. banke	89—	90—

Srečke.	450—	462—
Srečke iz 1. 1860 ½	613—	633—
„ 1864	286—	298—
„ tiske	278—	290—
„ zemeljske 1. izdaje	246.25	258.25
„ 2. izdaje	237—	249—
„ ogrske hipotečne	483—	495—
„ dun. komunalne	478—	490—
„ avstr. kreditne	66—	72—
„ ljubljanske	51.50	57.50
„ avstr. rdeč. križ	31.75	37.75
„ ogr.	27.90	31.90
„ banke	222.25	225.25

Valute.	11.41	11.45
Celtni	117.95	118.25
Marke	96—	96.20
Franki	94.27	94.50
Lire	254—	255—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

Januar.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop.	742.0	-2.6	p.m. svzh.	oblačno.
31.	9. zv.	743.5	-4.0	sr. svzh.	„
31.	7. zj.	742.1	-0.8	sr. svzh.	„

Srednja včerajšnja temperatura -37, norm. -18°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Posebna naznanila se ne izdajo.

Zalestim srcem naznanjavo v svojem in v svojih otrok imenu, udana v voljo Božjo, da se je najina nadvse ljubljena hčerka

Minka

preselila danes opoldne, stara 13 let, prevlečena s sv. zakramenti za umirajoče, k ljubemu Jezusu.

Pogreb se vrši v soboto, 1. februarja 1913 ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 15.

V Ljubljani, 30. januarja 1913.

Dr. Božidar in Minka Voduček.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 dr. zak. z dodatki

tiskovnim zakonom z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novjšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.

V platno vezan 6 K; po pošti 6 K 20 vin.

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Stanovanje

s 6 sobami s pritlikinami, elektr. lučjo, kopalno sobo porabo vrta itd.

se odda takoj ali za majnik.

Pojasnili na Ambroževem trgu št. 3. pri hišniku. 447

Zahtevajte

zastonj in poštne prosto moj bogato ilustrovani glavni katalog s 4000 slikami o urah, starih in novih, jeklenih, umjetnih in muškaturnih predmetov, orožja itd.

G. in kr. dvorni dobavitelj

JAN KONRAD

raspošiljalnica, Most št. 2368 (Češko). Prave švicarske niklaste remontoirake ure na sidro, sistem Roskopf K 6—, 3 komade K 14—, registrirane Adler-Roskopf niklaste remontoirake ure K 7—, prava srebrna remontoiraka ura K 8-40. Brez risika! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Sprejme se

trgovski sotrudnik

vešč trgovine z mešanim blagom, obeh deželnih jezikov ter vojašine prost.

Cenjene ponudbe blagovolijo se poslati pod številko „40“ na upravn. „Slov. Naroda“. 366

Št. 2681.

451

Ustanova za vojaške sirote.

Pri podpisnem mestnem magistratu je oddati za tekoče leto Josip Šahlovo ustanovo za vojaške sirote v znesku 90 kron.

Pravico do te ustanove imajo revne sirote vojaškega rodu, naj bodo zakonske ali nezakonske, moškega ali ženskega spola.

Prošnjam, katere je vlagati pri magistratu najkasneje do včetega zadnjega februarja t. l., je priložiti rojstni in krstni list, in če iz njega ni razvidno, da je bil prosilec oče po poklicu vojaškega stanu, tudi še posebej dokaz o tem.

Mestni magistrat ljubljanski dne 31. januarja 1913.

Zahvala.

Povodom zelo mučne bolezni in smrti preljubljenega soproga, gospoda

ANTONA GASPARIJA

posestnika in gostilničarja v Postojni

mi je od vseh strani došlo toliko ganljivih dokazov sočutja, da si štejem v dolžnost se na tem mestu vsem prav priskočno zahvaliti.

Zahvaljujem se preč. duhovščini posebno preč. gospodu dekanu (to. prijateljem in znanec) za toliko tolažilnih obiskov ob času bolezni neopozabnega rajnika. Zahvaljujem se preblag. g. okr. glavarju p. n. gg. uradnikom in slav. občinstvu, društvom in vsem drugim za častice spremstva na zadnjem potu. Zahvaljujem se nadalje gg. pevcem za ganjive žalostinke na domu in grobu. Skratka: Iz globin srca vsem prisrčna zahvala.

V Postojni, dne 29. januarja 1913.

444

Žalnoža Frančiška Gaspari v imenu vseh sorodnikov.

Vprašajte

hišnega zdravnika, ki Vam potrdi, da v nobeni hiši ne sme manjkati zanesljivega razkužila. Za izmikanje ran in ranitev, za razkuževanje bolniških postelj, za damsko intimno toaleto (irigacijo) je najboljši

LYSOFORM

1—2% rastopline. Lysoform je preizkušeno, že desetletje pripoznano in znanstveno preizkušeno razkužilo. Dobiva se z navodilom vred v vsaki lekarni in drogeriji, originalna steklenica 80 vinarjev. Zanimivo knjigo o „Zdravju in razkuževanju“ Vam pošlje na zahtevo zastonj A. HUBMANN, referent „Lysoformwerke“ Dunaj XX., Petraschgasse 4

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da je naš ljubljani oče, stari oče, praded in tast, gospod

dr. Teodor Rudesch

danes po dolgi mučni bolezni, previden s svetotajstvi v starosti 75 let mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se vrši v nedeljo, dne 2. februarja ob polu 5. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovači.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v farni cerkvi v Ribnici in v Novi Štifti. Pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ribnici, dne 31. januarja 1913.

449

Anton Rudesch sin.

Elsa Petrovan pl. Felső Zubricza roj. Rudesch,

Jurij Petrovan pl. Felső Zubricza, o. kr. polkovnik v p.

Štefanija Schiffrer roj. Rudesch, hčerl.

dr. Anton Schiffrer, zeta.

Olga Rudesch roj. Kosler snega.

Vsi vnuki, vnukinje in pravnuki.

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Aleš iz Razora. Povest. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Ana Karenina. Roman. Ruski spisal Lev grof Tolstoj. Cena broš. 6 K 40 vin., vez. 8 K 40 vin., s pošto 30 v. več.

Bela krizantema. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 vin. več.

Beli rojaki. Povesti. Spisal E. Gang. Cena broš. 2 K 50 vin., vez. 3 K, s pošto 20 vin. več.

Ben Hur. Roman iz Kristusovih časov. Spisal L. Wallace. Cena vez. 4 K 50 v., s pošto 30 v. več.

Brodkovski odvetnik. Roman. Češki spisal V. Benč-Sumavsky. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Cez trnje do sreče. Roman. Spisal F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez. 2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.

Dvajset let pozneje. (Nadaljevanje Treh mušketirjev.) Cena broš. 6 K, vez. 8 K, s pošto 20 v. več.

Gospa Judit. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Greh in smeh. Zabeljene in osoljene kratke povesti. Zbral Tinec Hudaklin. Cena 1 K, s pošto 10 v. več.

Grof Monte Christo. Roman. Spisal A. Dumas. Cena broš. 8 K, vez. 12 K, s pošto 20 v. več.

Hiša Marije Pomočnice. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Hlapec Jernej in njegova pravica. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Izlet v Carigrad. Spisal Anton Asker. Cena 80 v., s pošto 90 v.

Kako pišejo ženske. Francoski spisal M. Prevost. Cena 4 K, s pošto 20 vin. več.

Knjiga za lahkomišelnice. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K 50 vin., vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Kralj Matjaž. Zgodovinski roman. Spisal Fran Remec. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Libera nos a malo. Zgodovinski roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka. Zgodovinska povest. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Ljubezen Končanove. Zgodovinski roman. Spisal Klare. Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Mali ljudje. Spisal Milan Pugalj. Cena broš. 3 K, vez. 4 K, s pošto 20 v. več.

Mali lord. Roman za mladino in odrasle. Angleški spisal F. H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Mali vitez. Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 7 K, vez. 9 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Mati. Roman. Ruski spisal Maksim Gorki. Cena broš. 4 K, vez. 5 K, s pošto 20 vin. več.

Mina. Socijalni roman iz ljubljanskega življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Muhoborci. Spisal Fr. Milčinski. Cena broš. 2 K 50 v., vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Najhujši sovražniki. Spisal Rado Murnik. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Narodni kataster Koroške. Spisal Ante Beg. Cena 60 v., s pošto 70 v.

Naša vas. Spisal A. Novačan. Cena broš. 3 K, vez. 4 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Nina. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Ob zori. Spisal Ivan Cankar. Cena 3 K, s pošto 20 v. več.

Oliver Twist. Angleški spisal Charles Dickens. Cena broš. 5 K, vez. 6 K 20 v., s pošto 30 v. več.

O dostojnosti. Spisal Rozman. Cena 70 v., s pošto 80 vin.

Opatov praporščak. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu. Spisal Valentin Zerin. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.

Pol litra vipavca. Spisal D. Feigel. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Polom. Zgodovinski roman iz nemško-francoske vojne. Spisal E. Zola. Cena broš. 5 K 60 v., vez. 6 K 80 vin., s pošto 30 vin. več.

Ponižani in razžaljeni. Roman. Ruski spisal F. M. Dostojevski. Cena broš. 3 K, vez. 4 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Potop. Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 6 K 40 v., vez. 8 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Poljudna pravna knjižnica:

I. zvezek: Zakon o dovoljevanju poti za silo K —40.

II. in III. zvezek: Predpisi o železniških in rudniških knjigah K —80.

IV. in V. zvezek: Pristojbinske olajšave ob koaverziji v knjižnih terjatev K —80.

VI.—X. zvezek: Predpisi o razredbi in uredbi ter o zloži zemljišč K 2—.

XI. in XII. zvezek: Predpisi zoper okvaro poljščine za Kranjsko, Koroško, Goriško, Istro, Trst in Štajersko K —80.

XIII. in XIV. zvezek: Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih K —80.

XV. zvezek: Zupanstvom izročena opravila seidiš K —40.

XVI. zvezek: Pristojbine o zapuščinah K —80.

Povesti dr. Iv. Tavčarja. Pet knjig. Cena broš. 13 K 50 vin., vez. 16 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Prava in nepravna ljubezen. Povest. Spisal Blaž Pohlin. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 v. več.

Prešernov album. Uredil Anton Asker. Cena 2 K 40 v., s pošto 2 K 60 vin.

Quo vadis? Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena vez. 5 K 50 vin., s pošto 30 v. več.

Rodbina Polaneških. Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 10 K, vez. 13 K, s pošto 20 v. več.

Rdeči smeh. Ruski spisal Leonid Andrejev, preložil Vladimir Levstik. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 20 v. več.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka. Spisal Sepetavec, 2 zvezka. Cena broš. 2 K 40 v., vez. 3 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Slike in revolucije. Ruski spisal A. Arcibašev. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Slovensko gledališče. Spisal A. Trstenjak. Cena 2 K, s pošto 20 v. več.

Slovensko-nemška meja na Koroškem. Spisal Ante Beg. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Socijalizem. Spisal V. Knaflič. Cena 4 K, s pošto 30 v. več.

Stara devica. Oblak. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Strahovalci dveh kron. Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Fr. Lipič. Cena broš. 2 K, vez. 4 K, s pošto 40 v. več.

Stiri ruske slike. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Trije mušketirji. Zgodovinski roman. Spisal A. Dumas. Cena broš. 5 K, vez. 6 K 80 v., s pošto 20 v. več.

Udovica. Povest iz 18. stoletja. Spisal I. P. Tomič. Cena 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Uho in sluh. Poljudno znanstvena razprava. Spisal dr. Jos. Rakež. Cena 20 v., s pošto 30 v.

Undina. Povest. Francoski spisal André Thewet. Cena 90 v., s pošto 1 K.

Ustoličenje koroških vojvod. Spisal Ante Beg. Cena 30 vin., s pošto 40 v.

Vaška kronika. Povesti iz dolensko-ljubijske preteklosti. Spisal Ivan Lah. Cena broš. 1 K 70 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Vinjeta. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 3 K 60 v., vez. 4 K 60 v., s pošto 20 vin. več.

V naravi. Izbrani spisi Frana Erjavca, uredil dr. G. Sajovic. Cena 1 K 20 v., vez. 1 K 70 v., s pošto 20 v. več.

V študentovskih ulicah. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Volja in moč. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Za križem. Spisal Iv. Cankar. Cena broš. 3 K, vez. 4 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zaobljuba. Povest. Hrvatski spisal F. Becić. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Zadnji rodovine Benalja. Roman iz kranjske preteklosti. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 vin., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Zbirka citatov in aforizmov. Uredil Slavko Klepec. Cena broš. 2 K 50 v., vez. 3 K 30 v., s pošto 20 v. več.

Z ognjem in mečem. Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena 4 K 50 v., s pošto 30 v. več.

Zbrani spisi Josipa Jurčiča. 11 zvezkov. Cena vsakemu zvezku broš. 1 K 20 v., vez. 2 K s pošto 20 v. več.

Zbrani spisi Janka Kersnika. Pet knjig. Cena broš. 25 K, vez. 30 K, s pošto 20 v. več.

Zbrani spisi Frana Levstika. Pet knjig. Cena broš. 21 K, vez. 27 K, s pošto 20 v. več.

Zgodbe iz doline šentflorjanske. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Zločin in kazen. Roman. Ruski spisal F. M. Dostojevski. Cena broš. 10 K 50 v., vez. 13 K, s pošto 20 v. več.

Izvrstne glasbene instrumente

najličnejše izvršitve in najboljše kakovosti dobavlja c. in kr. dvorni dobavitelj **Jan Konrad**, razpošiljalnica glasbil v Mostu št. 2394 (Češko). Harmonike po K 5—, violine po K 5:80, citre K 4:80, orglice 80 h, okarine 70 h, piščalke K 1:70, pihalni akordeoni K 2:50 v najbogatejši izbiri. Glavni katalog s 4000 slikami na zahtevo vsakomur gratis in franko. — Razpošiljanje po povzetju ali denar naprej. — Brez rizika. — Zamena dovoljena ali denar nazaj.

4000
slik ur, zlatine in srebrnine, godbenih, jeklenih, usnatih in manufakturnih predmetov, dalje predmetov za domačo uporabo, kadilnih rekvizitov, toaletnih predmetov, orožja i. t. d., vsebuje moj najnovejši glavni katalog, ki ga pošljem na zahtevo vsakomur gratis in franko.

Razpošiljalnica JAN KONRAD
c. in kr. dvorni dobavitelj Most, št. 2398 (Češko).

Niklaste žepne ure K 4:20, srebrne ure K 8:40, niklaste budilke K 2:90, ure na nihalo K 8:50, ure s kukavico K 8:50, harmonike K 5—, violine K 5:80, samokresi K 6—. Razpošilja se po povzetju ali predplačilu. Brez rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Knjigovodja**mlinske stroke** 318

in tarifer z večletno prakso, popolnoma samostojen, slovenščine, hrvaščine in nemščine zmožen,

želi premeniti mesto.

Ponudbe na upravnishvo »Sl. Naroda«.

Pipe za kadilce

solidno izvršene, po najnižjih cenah, št. 8008. Fina ročna pipa s leseno glavo z rjavimi filami, odlično kovano okovan, ki brani vso vnetje bage, z ročno cevjo, dolgim, rožnatim ustnikom z rožnatim odlivom in kavčukovo cevjo, 24 cm dolga K 1:90. Pipe boljše izvršitve K 2:30, 2:40, 3:00 in več. Razpošilja se po povzetju ali denar naprej. — Brez rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Jan Konrad

razpošiljalnica v Mostu št. 2386 (Češko).

Brez rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Glavni katalog s 4000 slikami na zahtevo gostinj in poštine prosto.

Stanovanje

z 2 sobama in kuhinjo 395

ličče za majstornost
mirna stranka (3 osebe) v bližini pošte.

Pismene ponudbe pod šifro „V. Z.“ na
:: upravnišvo »Slovenskega Naroda« ::

Solske in koncertne gosli!

Samo najboljši izdelki brežbiha izvršitve. St. 1121/2 Solske gosli 1/4 vel. s plamenenim poliranim dnom K 6:80; St. 1131/2 Solske gosli 1/4 vel. s lepo plamenenim poliranim dnom, boljše kakovost K 6:50; St. 1151/2 Solske gosli 1/4 velike, vložene, lepo plameneno dno, prav priljubljena vrsta K 7:60. Solske gosli s garnituro in ebrenovine, dobre glasne izvršitve po K 8:40, 9—, 10:80; St. 2181/2 orkestrske gosli s garnituro in ebrenovine K 18:60; loki za gosli po K —90, 1:10, 1:40, 2—, 2:30 in naprej. Citre, harmonike in orglice, okarine, klavirni, pihalni instrumenti, gramofoni itd. v največji izbiri. Brez rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju ali denar naprej.

c. in kr. dvorni dobavitelj JAN KONRAD

razpošiljalnica glasbil v Mostu št. 2379 (Češko).

Glavni katalog s 4000 slikami na zahtevo gostinj in poštine prosto.

Pristanikalemaše
remontirska vrta
na sidro, sistem
Roskopi, patent
st. 1000 K odprta
v dobro se zapirajoča
tlačilna skrinica z
varstveno ploščo,
s lepimi, ebrenimi
figurami, kot kolesarji,
ladje, letalci, sejalci,
jahatci, rudarjem,
vrtarjem, vrtnarjem,
stevijo, s
emajliranim kazalnikom in sekundnim kazalcem,
natančno regulirana
K 8:20.
Brez rizika! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

ali denar nazaj. Pečljica prodi povzetju primarno zmožna
svečelna firma in trgovina ur
JAN KONRAD
c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 2387 (Češko).
Glavni katalog s 4000 slikami na zahtevo gratis in franko

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.
Novost!
St. 99 3/4 R.
Niklasta
remontirka
na sidro
sistem
„Roskopi“,
pat. natančno
regulirana
in repara-
tura in
pristnim
radijem
kazalnikom
da se tudi
v temi razloči čas. Trajna svetilnost. Komad K 8:50. Za vsako uro triletno pismeno jamstvo. Po povzetju ali denar naprej razpošilja prva trgovina ur **Jan Konrad**, c. in kr. dvorni dobavitelj v Mostu št. 2371 (Češko). Bogato ilustrovani glavni katalog s 4000 slikami na zahtevo zastoj in poštine prosto.

Vabilo

k domači

plesni veselici

ki se vrši

v soboto, 1. svečana vso noč
v gostilni pri Sokliču v Trnovem.

Godbo oskrbnje velikanski orkestrion
(igra kot popolna filharmonija). Za dobro
pijačo in jed se jamči.

Začetek ob 8. svečer. Vstop prost.
Za obilen obisk se priporočata z vsem
spoštovanjem Fani in Matej Soklič.

V nedeljo in na pusti turek
tudi

domač ples.**Samokres**

skrbno za-
streljen in opremljen z dr-
žavnim pečatom o tem Sa-
mo dobra kakovost in lično
izdelano blago, jamstvo za
brezhibno funkcioniranje.
St. 100 Samokres letaucheux, kaliber 9 mm,
svetlo poliran, s poliranim orehovim drža-
jem, p-telin se lahko zapre, K 8— St. 101.
kaliber 9 mm najfinije potiskljan K 9—
St. 104. Samokres na centralni ogenj, ka-
liber 9 mm, šestostreljen K 10— St. 105.
Isti fino potiskljan kaliber 9 mm K 11:50.
Največja izbira samokresov, žepnih pištol,
tercerol, pištol za gonjake in vinogradnike,
floberti Tesching, lovske puške. Lovske po-
trebščine streljivo itd. dobiče v mojem
glavem katalogu s 4000 slikami, ki se vsa-
kemu pošlje gratis in franko. C. kr. dvorni
dobavitelj **Jan Konrad**, razpošiljalnica Most,
št. 2390 (Češko). Razpošiljanje po povzetju,
Brez rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Vabilo

445

**domači plesni veselici
v gostilni „Durn“****Sv. Petra nasip šte. 71**

ki se vrši

jutri v soboto, 1. svečana.**Godba na lok.**

Za dobro pijajo in jed je oskrbljeno.

Se priporoča

Rezi Durn.**Bodočnost na Balkanu!**

Vsi oni, kateri se nameravajo preseliti v Srbijo ali Bolgarijo, bodisi glede služb ali etabliiranja vseh strok trgovine in obrti, naj se zaupno obrnejo na podpisano pisarno, ker ima ta svoje zaupnike v vseh večjih mestih Srbije in Bolgarije ter daje najzanesljivejšo informacije vsem interesentom za vse sloje.

Preskrbuje službe in ima na oddajo mnogo lokalov.
Informacijska pisarna „Balkan“, Solija, hotel „Bulevard“ šte. 37.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov, zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

Priložnostna prodaja**pristnih perzijskih preprog**

iz prvega vira. — Došla je nova pošiljatev.

Velika izbira buharskih preprog	jamutskih preprog
širaskih „	afganistanskih „
kermanskih „	kasaških „ itd.

Mične orientalske svile in molilne preproge.

H. Adjiman, trgovec s preprogami iz Carigrada
Franca Jožefa cesta 1, poleg kinematografa.

Št. 61/pr.

Razpis službe.**Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane razpisuje službo****magistratnega knjigovodskega praktikanta**

z letnim adjutom K 1200— ter pravico do napredovanja po obstoječih določilih.

Posebne zahteve za podelitev te službe so:

1) dokazilo o uspešno dovršeni nižji gimnaziji, ali pa nižji realki.

2) dokazilo o uspešno napravljenem izpitu iz državnega računarstva.

Prednost se daje pri vsprejemu prosilcem, ki so dovršili višjo gimnazijo,

ali višjo realko z zrelostnim izpitom, ali pa kako javno trirazredno trgovsko

šolo z dobrim uspehom.

Praktikantje se sprejemajo tudi brez izpita iz državnega računarstva,

morajo pa ta izpit popolniti najpozneje v teku enega leta po vsprejemu, sicer

se jih sme iz službe odpustiti.

Z vsemi potrebnimi dokazili opremljene prošnje je vlagati najpozneje

do 20. februarja 1913

pri predsedstvu mestnega magistrata.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 28. januarja 1912.

St. 2291

Razglas.

416

Podpisani mestni magistrat je v smislu določb § 16 al. 2 lit. a. b. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana z dne 5. avgusta 1887, dež. zak. št. 22 ter dodatno k § 72 cestno-policijskega reda za Ljubljano iz ozirov na javni red in varnost pasantov **prepovedal**

drsanje, sankanje in vožnjo s smučmi

po vseh javnih cestah in trgih v mestu, osobito po grajskih in golovških brežinah, po Lattermannovem drevoredu, v Tivoliju (Rožniku) in v mestnem logu.

Hkrati se javno razglasa, da je za napravo javnega sankališča ali drsa-
lišča treba oblastvenega dovolila.

Sankanje je dovoljeno samo na obbeh sankališčih poleg tivolskega hotela,

drsanje pa na mestnem drsališču pod Tivolijem, na drsališču nemškega drsališ-
kega društva in na »Kernu«.

Vožnja s smučmi je dovoljena v obče v tivolskem gozdu (Rožniku), v

mestnem logu in na Golovcu, toda samo izven urejenih sprehajališč ter s pri-
držkom, da se ne pokvari gozdnih in travniških kultur.

Mestna policijska straža ima nalog, da vsak tozadevni prestopnik

nemudoma ovadi in krivci bodo, v kolikor njih prestopki ne s'pada pod splošni

kazenski zakon, kaznovani s policijskimi globami, odnosno z zaporno kaznijo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 21. januarja 1913.

Umetni in trgovski vrtnar Ivan Bizovičar

Ljubljana, Kolezijska ulica šte. 16

1542

izvršuje šopke, vence in bukete

za razne prilike. — Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Piramidna in kroglasta lavorjeva drevesa ter dekorativne cvetlice

v veliki množini po zmernih cenah. — Naročila na delo hitro in vestno.

Prodaja gnoja.

S 1. junijem t. l. se konjski gnoj konjeniške vojašnice v Slovenski Bistrici
na novo odda za eno do treh let.

Prosilci naj ponudbe do 1. marca t. l. naslove na poveljstvo c. in
kr. dragonskega polka št. 5 v Gorici.

Ponudbeni pogoji se lahko zvedo pri polkovnijskem poveljstvu ali pa
pri 2. divizijskem poveljstvu v Slovenski Bistrici.

442

Poveljstvo c. in kr. dragonskega polka šte. 5.**Popolna razprodaja**

vse zaloge kot ruma, slivovke, likerjev za dame, mila, va-
zeline, raznih čistil, skrobe, ščetki, nogavic, rokavic,
ovratnikov, monogramov, kravat, steznikov, spod. kril,
klobukov, čepic, čevljev, galoš in nekaj kuhinjske posode
in praznih steklenic

za vsako mogočo ceno.

Prodajo se nadalje 2 špecerijski štelaži, 1 manufakturna
z galerijo in več manjših za steklenice, tehtnice, stojala
za olje, oiklostil, plinova peč itd. v

1. ljubljanskem uradniškem gospodarskem društvu

v likvidaciji

372

Kongresni trg št. 12.

Avstr. amerikan.
:: zaloga čevljev ::
Prešernova ul. 50.

12:50**16:50**

**Naši čevlji po kakovosti,
:: priljubljeni in eleganci ::
prekose vsako konkurenco.**

Zaloga slovitih „PALMA“

gumijevih podpetnikov.

